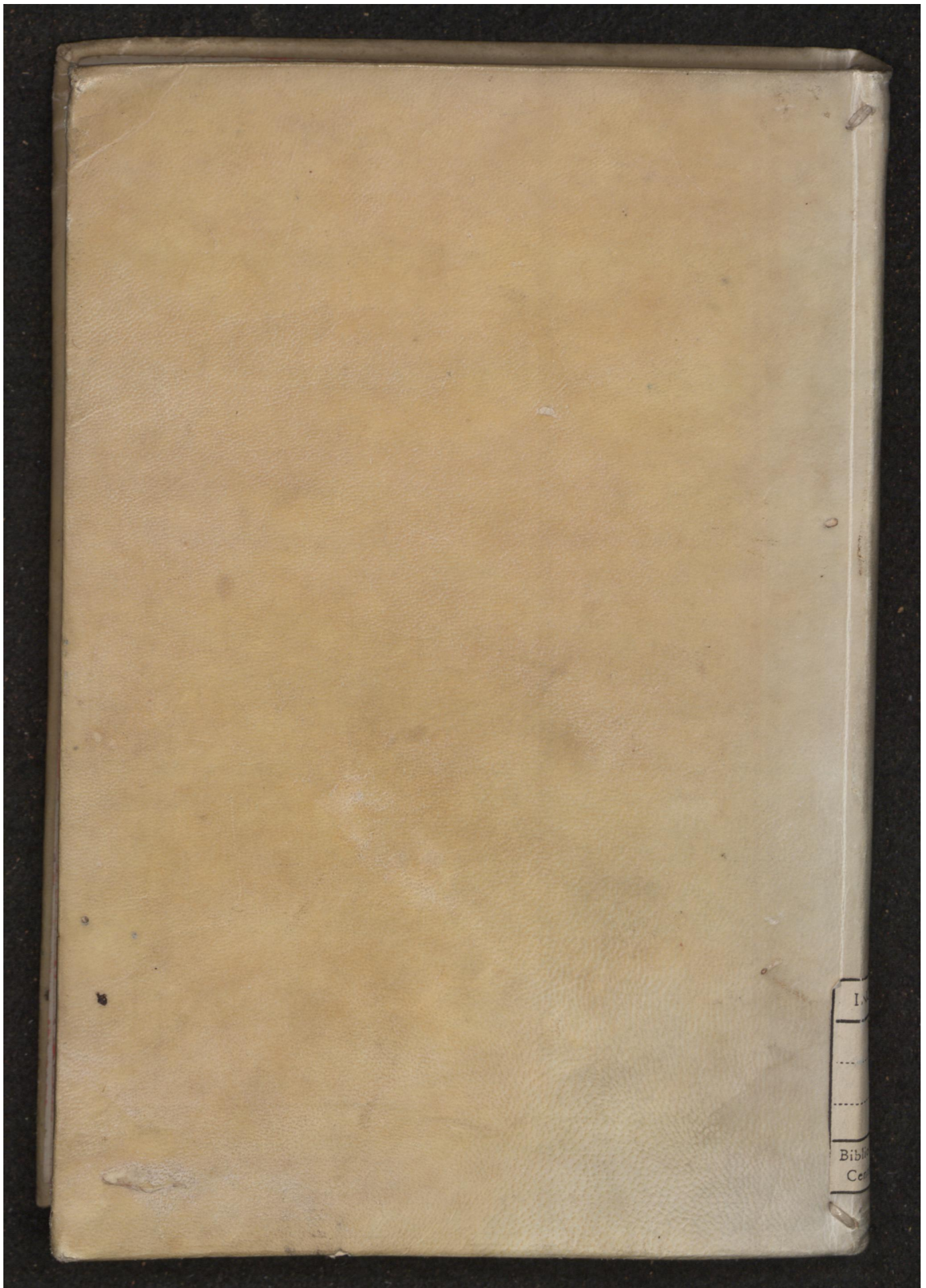
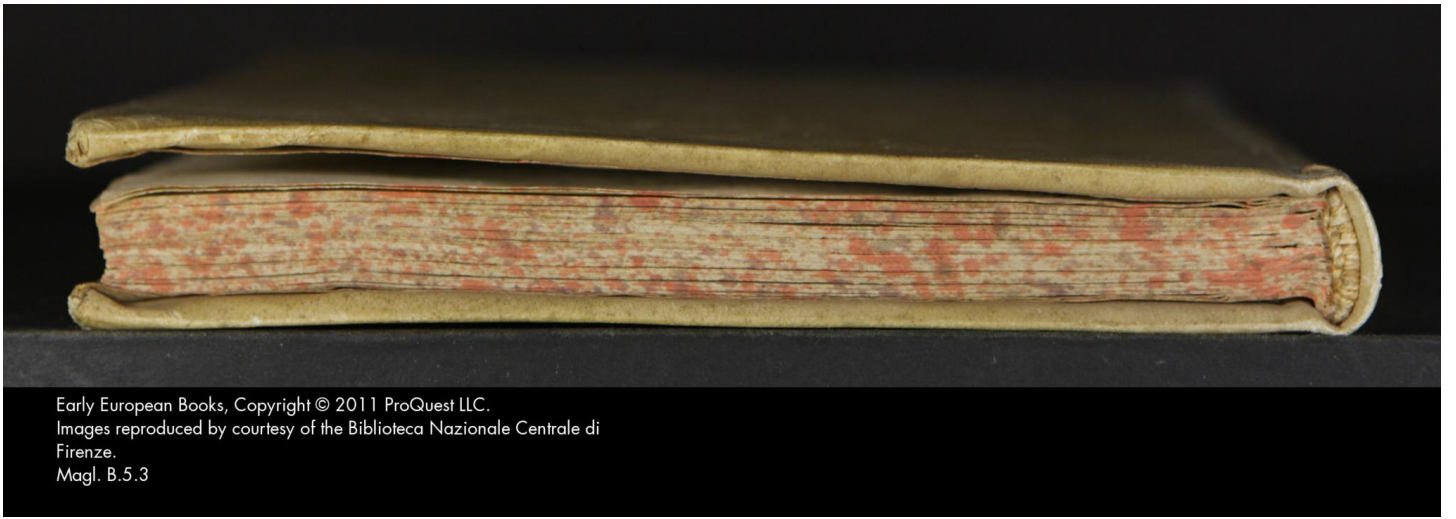
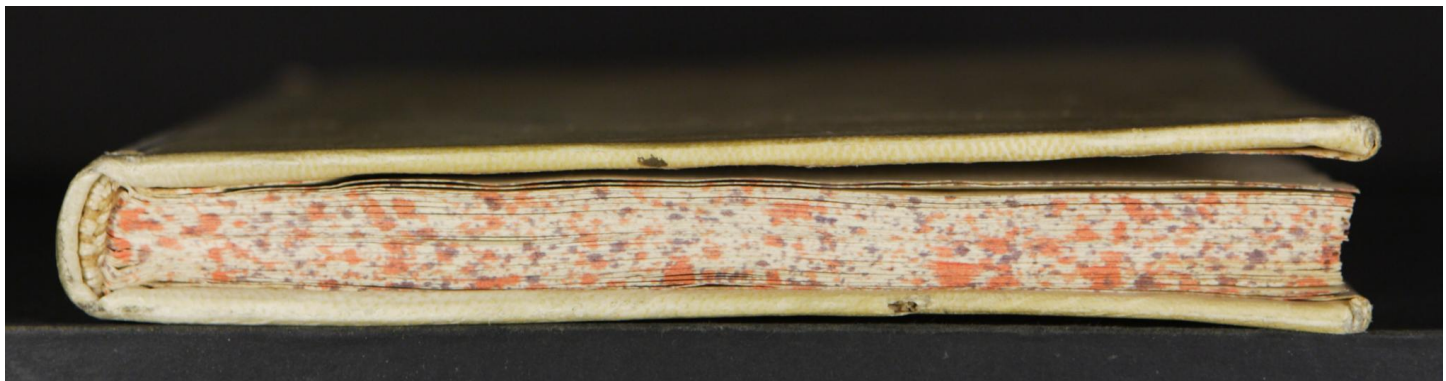

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.3

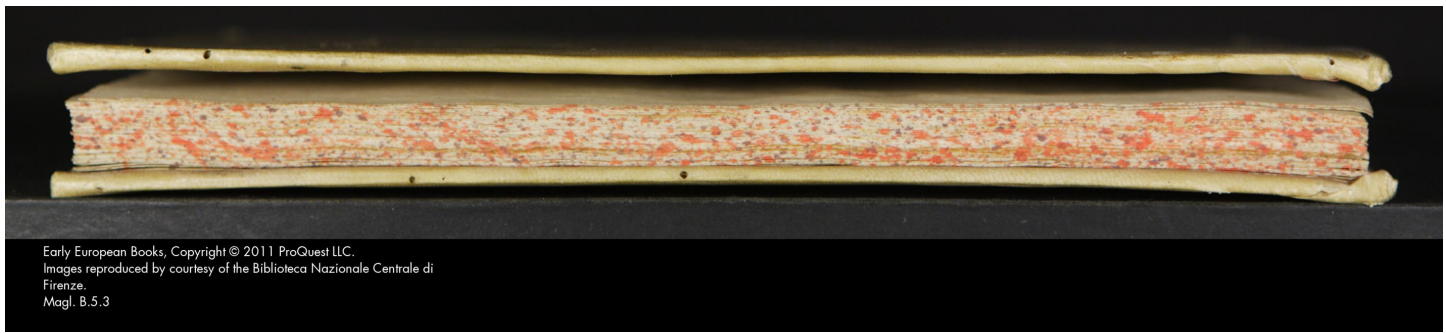

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.3

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. B.5.3

INCUNABULI

B

5

3

Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze

FRANCISCI
CAESARIS AVGVSTI
MVNIFICENTIA.

Ex Bibliotheca Pipiniana

B. 35

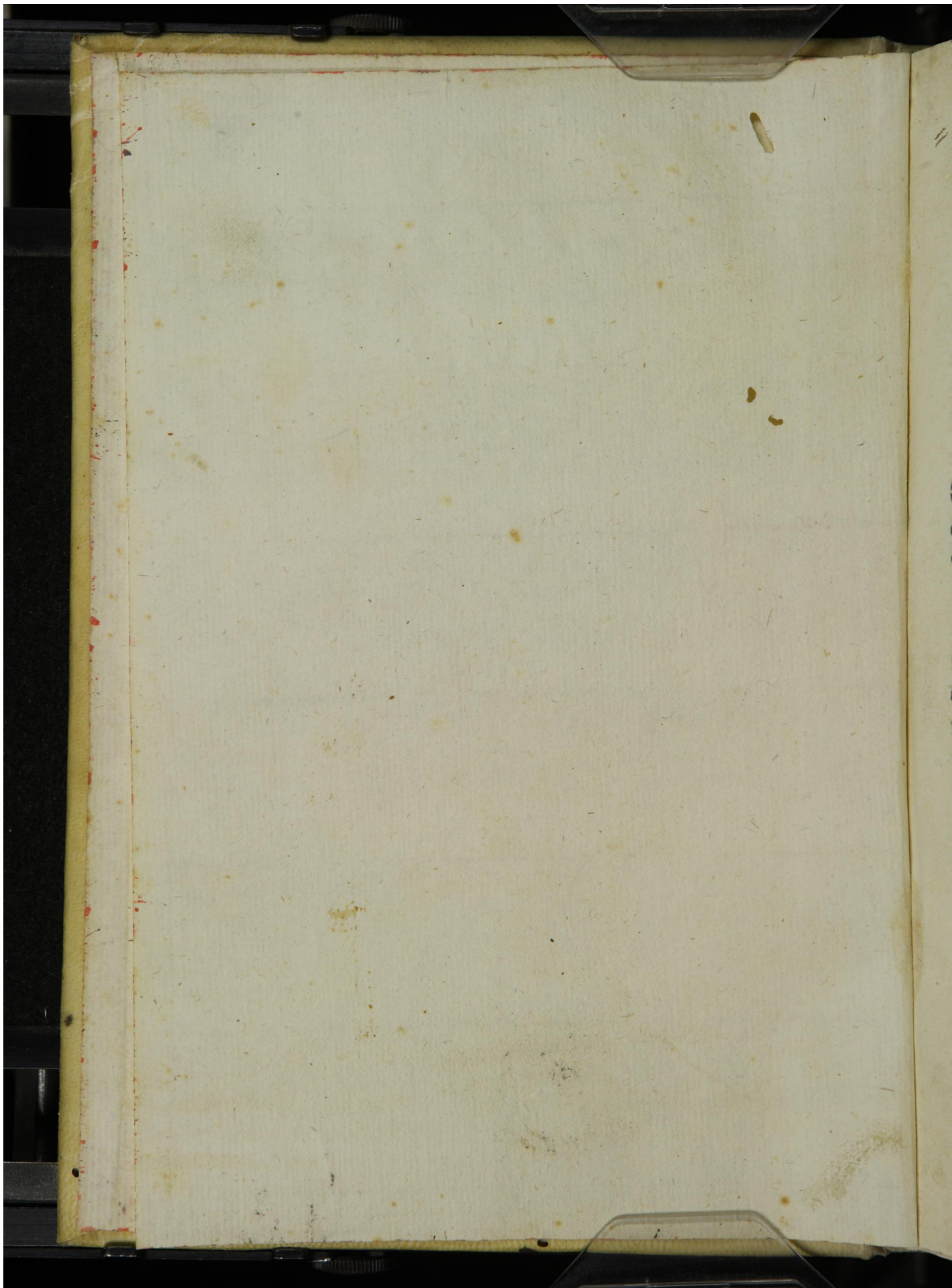
XXIII

in Luc. CAESARIS

Com: expos. BONI

ACCURSII Bysan

14. - - -

BONVS ACCVRSIVS PISANVS MA
GNIFICO AC SAPIENTISSIMO VI
RO COMITI IOHANNI FRANCI
SCO TVRRIANO DVCALI QVAE
STORI DIGNISSIMO SAL. PL. DI
CIT.

¶ Voniā ut es uir summo ingenio
egregiaq̃ doctrina: rebus nouis
plurimum delectaris præsertim
iis: quæ nō omnibus cognitæ sūt
& tamen scitu necessaria: Collegi ea nomina
quæ aliter a uulgo & quibuspiam nostræ tem
pestatis hominibus aliter a doctis ac priscis di
ci consueuerunt. Mira enim barbaria quædā
nostra tempora inuaserat: quam uir grauissi
mus eruditissimūq̃ Ramundus Marlianus
qui diutissime fuit in uniuersa gallia trās alpi
na: non mediocri cū diligētia a tenebris eue
xit in lucē. Idque potissimum de nominibus
Galliæ trās alpinæ. Nam cum aliæ atq̃ aliæ na
tiones eam regionem inuaserant: nomina ēt
& urbium & fluuiorum aliorūq̃ Locorum
immutauerant. Pulcherrimum igitur erit co
gnosce & quo pacto a maioribus nostris &
qua absurditate ab iis: qui secuti sunt: ea oīa

ai

fint appellata. Quo factum est: ut Raimundus
ille magna caligine nostram ætatem Liberaue
rit. Hæc autē idcirco scripsi ad te Magnifice
ac doctissime Comes Io. Frācisce Turriane:
quod scirem: quā delecteris digna cognitiōe:
Non enim duceris eorum uanitate: qui nihil
aliud scire cupiant: quam quæ ab infantia di
dicere. Sed aleris tufane assidua cognitione re
rū illustriū: Cū itelligas ppriū hominis esse
semper aliquid inquirere: ex quo magis ad
ueritatem perueniat. Cum nihil sit magis alie
num ab hominis natura quam ignorantia &
ignauia. Suscipies igitur paruum hoc munu
sculum ea hilaritate: qua semper soles. Quod
si animaduertero abs te libenter factitatum:
propediem maiora quædam & fortassis gra
tiora pro mutua nostra beniuolentia ad te da
bo. Vale uir Magnifice ac sapientissime.

INDEX LOCORVM In COMMEN
TARIOS CAESARIS BELLI GAL
LICI DESCRIPTORVM: ET NOMI
NVM QuAE EIS PRISCA NOTSRA
QuE AETAS INDIDIT.

c Aesar in cōmentariis Galliā tri
partitus loca Galliæ prouinciæ
a romanis tunc possessæ Britan
niæ q̄ maioris quā Angliā dici
mus: et Hispaniæ etiā citerioris ac populorū
cis Rhodanū transq̄ Rhenum flumina sito
rum annectit: Qui omnes linguis institutis
legibusq̄ inter se etiam tunc differebant.

a Quitania regionū latitudine & multi
tudine hominū ex tertia parte galliæ
existimanda est. Hanc Garumna flumen a
Celtis diuidit. quæ & oceanum mare attin
git. In hac sunt metropoles Burdegalensis
Auxitana earumque suffraganei. pars item
aliarum metropolum extra terminos eos
dem sitarum: quæ tamen Aquitaniæ attri
buuntur. de quarum numero est pars Bi
turicensis prouinciæ. quæ hodie gallice
burgis dicitur: ducatus quoque Aquitaniæ.
quæ hodie gallice Guienna appellatur.
In quo fere uigintiduæ ciuitates episcopa
les numerantur. inter quas Baiona: insu

për Vasconia & patria linguae Auxitanae
comitatus Arminiaci ac pictauiensis de fuffo
ac de begora. principatusque ac dominia mul
ta alia in ea cōsistunt in Francorum regno ex
maxima parte sita .

a Rar prorsus celtarū fluuius ē nūc Sago
na gallice Lasoonā dictus. Oritur in dio
cesi Tulensi finibusq; Burgūdiae & Lotorin
giæ nō longe a monte Vesugo: quo Mosa flu
men profluit . Intersecat Burgundiam impe
rialem: quam comitatū appellant: & regalem
quæ ducatus dicitur . & Graiacum Assonam
que Burgundiæ oppida . Cabillonem ac Ma
tisconem ciuitates : tunc heduorum oppida
prolapsus lugdunum urbem Rhodanum in
fluit . Quem fluuium Virgilius in bucolicis .
Lucanus in primo . & Tibullus elegia sua se
ptima memorant .

a Lexia inter celtas oppidū mandubiorū
in ducatu Burgundiæ finibusq; heduo
rum non longe a lingonum finibus heduēsis
diocesis prouinciaeque lugdunensis nunc in ru
ris formam redactum nomen retinens a quo
etiam hodie : ut plerisque placet : magna
pars eius regionis Alsetum nuncupatur :

nec longe distat a uico q̄ Flauigneus appella-
tur. In cuius Alexiæ expugnatione non nul-
læ munitiones ī floris lili formā Cæsaris ius-
su: ut ipse scribit: factæ sunt. forte p̄sagiū
futuræ præexcellentiæ eiusdem ducatus inter
lili flores. quorū ī primis apud celtas in bello
usum illic introductum ex Cæsare legimus.

a Trebates inter Belgas hodie ciuitas uo-
catur Arras: ubi alea fiunt. patria autē
uocatur Artois populi finitimi Ambianis tor-
nacenſibus & morinis. partem piccardiæ con-
tinent. ciuitas est episcopalis nomen retinens
in prouincia remensi ad superioritatem fran-
corum regis spectant.

a Mbiani idem p̄ omnia ac atrebates. gal-
lice Amiens. & est ciuitas piccardiæ:
quam rex nunc expetit a duce.

a Xona inter belgas fluuius est in extre-
mis rhemorū finibus quo pedibus uado
transitus est nomen retinens fere octo milli-
bus passuum ultra rhomos lugdunensem &
rhemenſem diocesē partiens.

Auaix nūc dicitur p̄pe oppidū quod
uocatur gallice lo cannoi

a Dua tici belgarū populi regni eburonū
nūc leodiensū finitimi. ac neruiis nūc

tornacensibus proximi . habebant amplum
& in altissimis rupibus oppidum . forte nunc
ut quibusdam uidetur : est oppidum appella-
tum Beamonth uicinū Thuduino in finibus
comitatus hannoniæ . Hos ex allusione uoca-
buli complures credunt esse eos : qui Douacū
hodie gallice Douuai atrebatensis diocesis op-
pidum non longe a Cameraco urbe distans :
incolunt . Hi aduatici ex cimbris theutonisque
prognati erant : qui transrhenani fuerunt .
sed magis cōiectura est : Aduaticos fuisse eos :
qui hodie gallicam Beabranciam : ubi oppidū
Niella est . partemque comitatus hannoniæ
circa Cannetum ac montem & Bintium oppi-
da Cameracensis diocesis : finitimaque his lo-
ca extra francorum regnum inhabitant : ubi
locus quidam in ruris formā redactus est : &
fere desertus : cuius nomen gallica lingua ue-
teri satis alludit : & monumenta adhuc quæ-
dam præclara uetustatis uisuntur .

a Varicum erat oppidum celtarum maxi-
mū munitissimūq; in finibus biturigū
agri fertilissima regiōe fere ex omnibus par-
tibus flumine & palude perpetua circumdatū

Trans ligerim fluuium habens unum & per
angustum aditum proximum Nouioduno op
pido biturigum : ac Genabi oppido carnutū:
& Velaunoduno oppido Senonum in franco
rum regno situm.

a Mbiuariti inter belgas populi erant ci
tra Rhenum & Mosam flumina. Ad
quos prædandi frumentandiq; causa partem
equitatus miserat Vsiptes. Germani: et then
chateri populi: qui cis Rhenum trãseuntes
finibus suis Menapios nunc Iuliacenses ex
pulerant. Inde coniectura est hos ambiuari
tos incoluisse tunc eam ducatus Brabantiae
partem: in qua Buscus ducis. Breda: & Ber
ges oppida leodiensis diocesis et Anuerpia op
pidum cammerecensis diocesis extant. Nussia
que & Gherlia citerior sitae sunt. Circa quæ
loca per Campaniam Brabantiae usque Tun
gris oppidum prope Leodium: ut plerisque
placet: mare oceanum protendebatur.

a Ncalitēs populi in Anglia maritrino
bantibus. bibrogis. cassis. & ceuima
gnis proximi.

a Mbiliates populi iter celtas lexobiis. nane

aiiii

tibus . diablintribus & ofissinis proximi in
Britannia citeriore: qui oppositi sūt Angliæ
in regno francorum siti .

a Vlerti populi erant inter celtas Heduo
rum clientes .

a Vsti uel ausci populi ī Aquitania hodie
gallice linguadocha: ubi est ciuitas dar
mingniach: proximi Garumnis. Vocatiis. Tar
rusaciis. Sōciatibus. Cocofatibus et Hispaniæ
citeriori in regno francoꝝ siti. quos coniectu
ra est fuisse ausitanos . ciuitas est metropolis.
hi erant aquitanoꝝ clarissimi: quoꝝ urbs opu
lentissima heluumberrum: ut refert Pompo
nius Mella .

a Mbari inter celtas necessarii erāt et cō
sanguinei heduoꝝ: quos quidā opinan
tur esse borbonienses. Nonnulli autem quod
fuerint inuernenses heduis finitimi. siue pro
parte bituricēses allusione uocabuli: quo ætas
nostra utitur. Ambaros etiā dicimus ciuitatū
clientes seu adhærentes uel cōmendatos.

a Llobroges qui nunc saunionæ sunt in del
phinatu: erant populi citra Rhodanum
fluuiū: et ad eius ac Lemanni lacus ripas extra
belgas celtas & aquitanos Gebennæ est oppi
dum: ubi solemnes nundinae nostra ætate.

fuerunt in Sabbaudia locaque finitima incolē
tes : qui etiam fuere finitimi Vocuntiis popu
lis propinquis centronibus nūc tarentasiis : ac
trans Rhodanū uicos et possessiones habebāt
circa regionem : q̄ hodie Brixia dicitur quā
nūc philippus Sabbatiæ tenet : ad ducē Sabba
tiæ spectantem : quam fluuius Indis irrigat .
circa Ararim flumen . hos memorāt Iuuenalis
tertio libro satyra prima & Salustius in Cate
linæ historia . referuntur q̄ in epistola Planci
ter familiares Tullii : quæ incipit Nunq̄ me
hercule . Allobroges enim q̄ cis Rhodanū ha
bitabant : finitimi erant Galliaē prouinciaē ro
manorū : propter quod cū romanis paulo ante
bello contenderant : at nuper pacati erant .
Inde constat Delphinatum fuisse tūc ex par
te Galliaē prouinciaē : quæ romanorū erat : cū
esset finitima Allobrogibus . fuisse item par
tem Allobrogum . inter quos fuit Vienna ci
uitas metropolis secundum Strabonem .

a Vernæ nunc gallice Aueniach populi
inter celtas finitimi heduis . biturigibus
ac borboniensibus . nec longe a lemouicibus
nomen retinent . ducatus est : cuius titu
lus duci Borboni ascribitur .

in francoꝝ regno siti .hos memorat Lucanus
in primo .

a Vlerti uel duleriti item populi inter cel
tas ex ciuitatibus maritimis oceanum at
tingentibus: quæ Armoricæ appellātur .pxi
mi Rhedonibus .sesuuiis .curiosolitis .offinis .
Vnellis . Venetis ac cenomannis in prouincia
turronensi & francoꝝ regno siti: quos non
nulli aurelianenses esse opinantur .Sed illi p
uincix sunt fenonensis' .

a Vlerti item inter belgas proximi eburo
nibus . lixouiis . ac Velocassis .

a Lduasdufius gallice lo doux celtarꝝ p
sus est fluuius oriēs circa montem Iura
in agro prioratus de mutua ordinis sancti be
nedicti sequanos ab heluetiis diuidentem : la
psusqꝫ per comitatum Burgundiae montem
Bellicardum Insulam ac clarauallē castella
pluit .ac urbē bisuntinā nūc interfecat . dehinc
Dolam oppidum pterfluens circa Viredunū
castellū non longe a cabilonensi urbe Arari
fluuiō cui nunc Sagona nomen est: miscetur:
& dubuus nunc latine uocatur Ad sequanos
prorsus pertinens .

a Ndes hodie el ducato dangio populi in
ter Celtas Eusubiis . Curiosolitis . Ve
netis . Carnuntibus . & Turonibus fini

timi ac ducatu bituricensi oceanoque proximi quos ligeris flumen alluit, ciuitas est episcopalis: hodie Andegauenses dicti in prouincia turonensi & francorum regno siti ducatus titulo insigniti.

a Gendicum siue Egendicum inter celtas oppidum senonibus, parisiis, Velaunoduno oppido senonũ. Genabi carnutum oppido & Nouioduno: Auaricoq; biturigum oppidis proximũ in regno francorum situm.

a Mbibareti erant populi: in quos Cæsar hyemandi causa, C. Antistiũ Reginũ cum legione una in septimi cõmentarii fine misisse commemorat: & forte erant ambianenses, uel aliqui his proximi: ut eos atrebatesq; & morinos finitimos in fide cõtineret: Non enim est uerisimile: quin aliquam legionem illic collocauerit: ut superioribus annis cõsueuerat, de qua non constat: nisi de hac intelligamus.

a Mbibari populi inter armoricas ciuitates oceanum attingentes finitimi rhedonibus & Lemouicibus circa Britannia citiorem & Normania in regno francorum siti.

a Mbluareti populi celtarū cliētes heduo
rū: & forte fuere ambari supra descri
pti uel ducatū barrensem incolentes uicinum
lingonibus.

a Rmoricae ciuitates positae erant in ulti
mis Galliae finibus oceano cōiunctae. ex
qbus fuere curiosolites. rhodones. ambibari.
cadetes. ofissini. Lemouices. Vnelli populi sa
tis oppositi Angliae ex Britannia etiā britone
tae Aqtania et Normania in francorū regno
sitae.

a Rduenna filua hodie el boscho dardēna
omnino in belgis totius Galliae maxima
atq; ingens a Rheno fluuio per fines treuero
rum ad neruios nunc tornacenses et initium
rhemorū pertinet millibus passuum amplius
quingentis in longitudinem patet. attingit
enim menapios nūc Iuliacenses. Aquisgranū
oppidum. Eburones nunc leodienses. condru
fos. aduaticos: q; erant pars comitatus hanno
niae. Lucimburgensem. Hulronensem. barrē
sem. lotoringū limburgēsemq; ducatus. Efli
am: & comitatum namūrcensem. Metensiū
magontinorum. Confluentiae. & Vbiorum
nunc Colonienfium. & Catalanae diocesis
fines. in qua filua Eburones. leodienses

sunt uici castella & oppida multa ac quam
plures insignes abbatiæ præsertim ordinis
sancti Benedicti : scilicet sancti Vberti leodi
ensis diocesis sancti Cornelii Colonienfis
diocesis & de pruinia in ephlia treuerensis
diocesis : cuius siluæ extrema pars uersus bel
gas sūt Mosa & Scalden fluiui . Scalden uero
Mosam influit . Qui fluiui & silua nomen re
tinēt priscum hac etiam tempestate .

a Vartii populi trans Rhenum & Danu
bium qui et hercinæ siluæ : quæ ingens
erat silua : Germaniæ & dacis finitimi erant :
qui daci ut plerisq; placet : pridem partem ha
bitarunt pannoniæ nunc Vngariæ .

a Ntuates populi hodie Nantunni circa
Rhodanū extra belgas . celtas . et Agranos fini
timi Allobrogibus & Gebenæ oppido ac Gal
liæ puinciæ romanorū pximi : huius nominis
adhuc extat uicus & prioratus qdam inter Ge
benam & delphinatum : qui est gebenensis
diocesis . Videntur tamen secundum Cæsar's
descriptionem Antuates magis fuisse inter
Allobroges & uicum Veragrorum : cui san
ctus Mauricius sedunēsis diocesis nomē est .

a Remici populi uel artemici extra cel-
tas Belgas & Aquitanos citra Rhoda-
nū fluium finitimi Volcis. non lōge a Ga-
ballis. Auernis. heluiis. rhūtenis. massilen-
sibus. & cadurcis. hos coniectura est fuisse
artemicorū populos: quorū ciuitas est episco-
palis & prouinciæ Vienensis ī finibus Cal-
liæ prouinciæ romanorū: quos Aurasiccē-
ses dicimus: ubi principatus est francorum
regi non subditus.

a Alpes erāt: qbus initio gallici belli Cæ-
sar ex Italia in Galliā quinque legiones
traduxit p fines centronū. q hodie Tarēta
sui nominantur. Hæ alpes Graiæ alias Gaia
alias Gratae dicuntur: quia nō usque adeo ar-
duæ & difficiles ut cæteræ: q Italiæ iminēt.
His uulgo mōs cimensis seu cinerū nomen ē.
q & poenix: ut qdā uolūt: dicuntur: quod
Annibal poenus p has in Italiā penetraue-
rat. Tacitus autē poenina iuga qbus ex Ita-
lia in Noricum & Germaniā iter est: desi-
gnat. Aliæ erāt alpes: quas Sūmas Cæsar
appellat: quod inter omnes magis emine-
ant: quarum iter patefieri uolebat. quo ma-
gno cum periculo magnisq cum porto-
riis mercatores ire consueuerant proxi-
ma

mæ Veragris populis: quorū uicus erat Octo-
dorus nunc sanctus Mauricius dictus. harum
unā diocesis augustensis Sancti Bernardi mō-
tem uulguſ nominat. Alteri Sedimentis dioce-
sis mons Briga nomen eſt. Sunt & alpes
quas Cornelius Tacitus & ueteres dixere ma-
ritimas. hæ in prouincia hebreſunenſi quæ
nunc Ambrun ciuitas eſt in Delphinatu: lo-
ciſq; liguſtico mari finitimis conſiſtunt: qua
ex Italia iter erat ad aggrediendam Narbo-
nenſem prouinciam. Alpes item fuere: quas
idem Tacitus & priſci dixere rheticas a rhe-
tico Germaniæ altiffimo mōte forſan dictæ.
Hæ agro tridentino adiacent & ueronenſi:
quibus ex Italia in Sueuiam & Auſtriam
iter eſt: fuerunt & illæ ex quibus Rhenus
inter fines tridentinæ & Currenſis dioce-
ſum oritur: quas leopontias Caſar & alii
ſcriptores appellauere: nunc Sancti Gottardi
ac Sancti Nicolai dicuntur: quos Coſtias
eſſe quibuſdam placet: quibus in loca Rhe-
no oceanoque finitima ex Italia aditus eſt.
Iulias præterea alpes memorat Tacitus: quas
ſet̃it eſſe p̃ximas rhetiis: qua forte ex Italia p̃
Taruiſinā urbē ī Iſtriā et Auſtriā iter ē. Rhe-
tias tamen qdā putauere p̃ximas Voltolinæ

ualli excellens uinum producenti .

a Striburgium oppidum Germaniæ nō lō
ge a Rheno fluuio & cis eū iter Geldu
bā & uetera castella situm Nuscia & cliuensi
ducatus proximum non memorat Cæsar sed
Tacitus . hodie Astburgh uocatur .

a Grippinā quæ nunc Colonia dicitur : ar
chiepiscopale inferioris Germaniæ Vbi
orum urbē ad ripas Rheni citeriores sitā non
memorat Cæsar sed Tacitus . Ex qua gente
Agrippinam Claudii Cæsaris coniugem Ne
ronisque matrem natam esse : ac ueteranos
& Coloniam illic deduci imperasse : Vbiorū
que gentem Rheno transgressam : auum eius
Agrippam in fidem suam accepisse : ac eam
urbem fatali igne paulo post consumptam re
fert : in qua Capitolium & loca ac ædificia fue
re & ritus romanorum instar . Ex his adhuc
non omnia periēre .

a Ntonnam in Anglia fluuium non me
morat Cæsar sed Tacitus : & nomen re
tinet .

a Nsuarios Germaniæ inferioris populos
proximos phrisiis pulsos a Chalicis nō
memorat Cæsar sed Tacitus .

a Renari inter Coloniam & Traiectū ur-
bes episcopales locum ultra Nouesium
Rhenoadiacentem non memorat Cæsar sed
Tacitus.

b Elgæ populi multarum ciuitatum ippo-
dorum ac locorū mari oceano Rheno
Matrona et Sequana fluminibus includuntur.
Horum plerique ortia germanis Rhenum
antiquitus traductis gallos inde expulerunt.
Hi moribus legibus & ornatu nunc sunt ual-
de culti humani & satis offoeminati. conti-
nueque apud eos sunt mercatores. quos per æta-
tes commertia moresque hominum mutari con-
stat. In his sunt metropoles treuerensis. colo-
nienensis. maguntina. remensis. & rotomagensis
cum earum suffraganeis intra oceanum mare
ac eadem tria flumina constitutis. & Braban-
tia. Flandria. Holandia. Gherliæ ac phrysiæ
pars. tota piccardia. hannonia. Iuliacum. uirtu-
tum comitatus ac Campaniæ maxima portio.
Silua Arduenna uniuersa cum singulis sibi ad-
iacentibus & ea inclusis populis ac locis. & plæ-
raque temporalia dominia multarum ecclesiæ
ac ducum. comitum. principum. & domini-
orum pro magna parte extra francorum regnū
consistunt. hos memorat Lucanus in primo.

bi

In his sunt omnes prælati electores imperato-
ris & fere omnes francorum regis : qui pares
uocantur . & uterq; apud belgas ungitur . con-
secratur . & coronatur . Sunt quoq; tres digni-
ores Germaniæ i Belgica metropoles . Belga-
rum Clarissimi erant treueri : quorum urbs
opulentissima Augusta : ut refert Pomponi-
Mella : quæ nunc ignoratur . In Belgica autē
a Iulio Cæsare usq; in tempus inclinantis im-
perii legatum romani diutius habuerūt . nūc
uero uice proconsulum & legatorum romani
pontificatus monarchia super gentes & re-
gna consistens omne imperium & iurisdictio-
nem in prouinciis per legatos suos & prima-
tes exercet . Quibus subsunt episcopi instar
præsidis prouinciæ instituti . Sunt & collecto-
res : quos prisca ætas quæstores appellauit . at-
que reges & potentatus qui uelut censores
decreta pontificis maximi & censuras reuerē-
ter exequuntur . huic singuli obedientiam ex-
hibent . & ad eum in causis maioribus recur-
runt : quas ad ipsum assidue deferunt : sicque
hodie : ut olim summi pontificatus auctoritas
præ cæteris dignitatibus eminens Romæ spe-
cialiter principatû sui sedem tenet uice Petri :
cuius nauicula non submergitur . q̃a ut scribit

Virgilius : Romanæ urbi deus imperiū sine
sine dedit . Dicitur autem Belgica : ut quibus
dam placet : quasi belloꝝ gens uel bella gerēs
aut ciens .

b Ellouaci populi inter Celtas finitimi se
nonibus sueffonibusq; & Ambianis p
pinqtate & affinitate coniuncti Remis pluri
mum inter belgas tunc auctoritate uirtute &
hominum numero ualentes : ac duodecim op
pida habētes belli gloria gallos omnes belgas
que præstabant : omniq; tempore in fide atq;
amicicia heduorum fuerant . & soli patrum
memoria paulo ante Cæsare Teuthones Cim
brosq; omnem galliā uexantes : ingredi suos
fines prohibuerunt in regno francoꝝ siti .

b Elgiū hodie Beauoix erat bellouagoꝝ
ciuitas magna & inter belgas auctorida
te atq; hominum multitudine præstans : ī qua
Cæsar interdum hyemauit . ac plures legiones
eius aliquando illic in hibernis fuere : nomen
adhuc retinens . Bellouaci ciuitas est episcopa
lis in provincia Rhemenfi ac francoꝝ regno
fita : duci Brobonii subdita .

b Ibrax hodie Lebachabari oppidū Remoꝝ
in belgis ultra Aſsonam flumen nec
longe ab eo . quod flumē in extremis Remoꝝ

bii

finibus erat .& in eo pons in francoꝝ regno
situm . nunc naue & interdum uado traicitur .
portus priscum oppidi nomē Latine retinet .

b Ibraete hodie Beuerai oppidum heduo
rum in celtis lōge maximū ac copiosissi
mum . & maximæ apud heduos auctoritatis :
in quo totius Gallix cōcilium Cæsar induxit .
ius dixit . & sæpe hyemauit . in francoꝝ regno
situm in formam ruris redactum . & in radici
bus montis non longe ab Hedua ciuitate posi
tum nomen retinet .

b Ibrogi populi ī Anglia mari proximi &
Castis Ancalitis Trinobātibus Ceui
magnis ac Sēgoriacis forte a Bigerionibus A
qtaniæ populis orti .

b Iberiones populi ī Aquitania proximi
Tarbellis . Vocatiis . Tarusaciis Sontiati
bus & Hispaniæ citeriori in francoꝝ regno
siti . comiti de fusso subditi : ubi comitatus est
in Vasconia consistens . nomen retinent ubi
Tursa est & castrum Begora & episcopatus
bieterens prouinciæ narbonensis .

b Ractuspantium oppidum Bellouagoꝝ
inter belgas finitimū Suesonibus ī frā
corum regno situm .

b Rannonices populi inter celtas proximi
Segusianis . Ambluaretis . ac Heduis :
quorum clientes erant .

b Ranonii populi inter celtas proximi se
gusianis ambluaretis ac heduis : quorū
clientes erant : q fuerunt forte brannonices .

b Ituriges hodie borges populi iter celtas
eorum fines ab Heduis : quorū erant in
fide : ligeris fluuius diuidit . proximi sunt Ar
uernis . xxi . urbes eorū uno die incenderunt :
ut Cæsarem com meatu & pabulatione prohi
berent . Ciuitas est metropolis retinēs nomē
in ducatu bituricensi & regno francoꝝ sita .
Hos memorat Lucanus in primo .

b Actaui hodie holandini populi iter bel
gas . Nam Mosa flumen parte quadam
ex Rheno recepta longe fere ab oceano octo
ginta millibus passuum : quæ appellatur Vual
lis : insulamque efficit bactuorū . in oceanum
influit . Hi hodie : ut plerisq̃ placet Holādini
dicuntur . diocesis traiectensis propinq phry
siæ & ducatus Gherliæ ac mari oceano finiti
mi . hos memorat Lucanus in primo . Hi a Cat
tis populis transrhenanis . Ceruscis . & ligiis
Pannoniæ populis ultra Herciniam siluam fi
nitimis Hermūduris orti dicuntur . & seditiōe

biii

domestica pulsi extrema gallicæ oræ uacua
cultoribus: simulq; insulam in uada sitam oc-
cupauere: quam mare oceanum a fronte: Rhe-
nus amnis tergū ac latera circūluit: ut refert
Cornelius Tacitus dicens apud bactauos fuisse
olim lucum sacrum: q; ut coniectura est ho-
die ī finibus uici Angbeducis in Holandia ex-
tat. Nec longe secundum Tacitum est insula
nomine Mona: unde forte Monacum oppi-
dum uel Monasterium ciuitas episcopalis.

b Ritanniæ maioris cui nomē est Anglia
pars interior ab his incolitur: quos na-
tos in insula ipsi memoria proditum dicunt.
maritima pars ab his: qui prædæ ac inferendi
belli causa ex belgis transierant, qui omnes
fere his nominibus ciuitatum appellantur: q;
bus orti ex ciuitatibus peruenerūt: & bello il-
lato ibi permanserūt: atq; agros colere coepe-
runt. Inde opinio est eorū linguam ex popu-
lorum diuersitate compositam intellectu sciē-
tiaq; loquendi difficiliore esse: quodq; germa-
nos præ cæteris caros habeant: quia plerique
belgæ orti sunt a germanis: q; antiquus Rhe-
num transiuerunt: a quibus posthac Angliæ
pars maritima originem sumpsit. Hos refert

Lucanus ultra oceanum esse & toto discretos
orbe : continet tota Angliæ insula in circuitu
duo mille millia passuum . Apud hos erat &
est magnus pecorum numerus . Anglici conti-
nenter cum gallis dissident patrium solum re-
petere conantes : Velut in ueteri testamento
iubilæi tempore ad ea : quæ suorum fuerāt :
quisq; redire nitebatur .

hodie Bauiera .

b Oni populi transrhenani franconiæ alpi-
bus Italiæ sueuis australibus ac Danu-
bio flumini proximi : qui in agrum noricum
transiuerant : Noricamq; oppugnant . expul-
sis ut coniectura est noricis : quorū noricum
adhuc pars trās danubium non longe ab ortu
eius & Athesis fluminis sita Noricus appella-
tur . Boiorū pars Heduis Cæsarem deprecā-
tibus deuictis Heluetiis quorū in societate do-
mo excesserant : in finibus heduorum a Cæ-
sare est collocata : ubi Gergobinam ciuitatem
exiguam i& nfirmam non longe ab Auarico
oppido in finibus biturigum sito eis per hedu-
os attributam habitarunt . Boii post Baiuarii
& nunc bauari dicti a finibus herbipolensiu
per noricum agrum ubi Nuringa est op-
pidum in medio fere Germaniæ situm : in Au-

biiii

gustenses protenduntur: cum quibus & aliis
finitimistrāsrhenanis usq; ad Brisinam urbē
& terras quas hodie Sigismundus Austriæ
dux possidet: ac in fines tridentinos sæpe tūc
& continue usq; nunc Heluetii Rhenum trās-
euntes bella gessere.

b Acenis silua ingens trans Rhenu Sue-
uos a Cheruscis p natio muro diuidit:
nunc ut opinio est: Nigra silua dicitur. non
longe a Friburgo oppido & badensi agro in-
ter Athesim. Rhenum. Necarim. Moganum
& Danubium Germaniæ flumina hercināq;
siluam & Hassiæ regionis Germaniæ mōtes.
hodie Baieus.

b Ellocassi populi iter Celtas proximi lixo-
nis: quos opinio est Baiocenses esse.
eorū ciuitas est episcopalis in prouincia rhotomagensi ducatu Normaniæ & regno franco-
rum sita.

b Rrigantes in Anglia populos siluarum
gentē nō memorat Cæsar sed Tacitus.

b Attanoducorū inter Coloniensem & tra-
iectensem urbes episcopales locum ul-
tra Nouesium in finibus ducatus Cliuensis si-
tum Rheno adiacentem nō memorat Cæsar.

sed Tacitus .

b Onnam oppidum ad citeriores Rhēni ripas situm & Coloniensi urbī ac Confluentiæ oppido proximum inter belgas nūmerandum non memorat Cæsar sed Tacitus. nomen retinet Traiecto in Brabant.

b Ethasios Germaniæ populos inter belgas proximos Caninefatibus. Battaui. Rungris ac Marfacis Traietenses superiores fuisse coniectura est. ad utranq; Mosæ fluminis ripam cis Rhenum sitos in diocesi leodiensi. hos Cæsar non memorat sed Tacitus .

hodie pinghen .

b Ingiam nunc pinguiam Germaniæ oppidum belgis ascribendum inter Magūtiam urbem & Confluentiam oppidum cis Rhenum eius ripis finitimum non memorat Cæsar sed Tacitus .

b Ruterōs ex quibus fuit Velea uirgo fatidica : in quam compromitti : quod leges imperiales uetant : solebat Germaniæ inferioris populos Tenetheris & phrysiis proximōs non memorat Cæsar sed Tacitus .

c Eltica quæ & Gallia olim a Romanis dicebatur . Bisontinam . Senonensem . Bitaricensem . Turonensem . Lugdunensem . ciuitates metropoli

tas earūq; suffraganeas omnes iter Garumnā.
Matronam . Sequanam & Rhodanum flumi
na fitas complectitur . In hac sunt ducatus bi
turicensis . Burgundiæ . Borbonii . Auerniæ .
Aurelianensis . Valesii a quo moderni franco
rum reges cognominantur . & Normaniæ quo
ad citra Sequanam se extendit comitatus etiā
Burgundiæ . Niuernensis . Antissiodorensis .
montis Bellicardi Ferretensis . Carolotensis .
Matisconensis . Blesensis . Beluacensis . de Iou
gni . multaq; alia dominia : & pars comitatus
Campaniæ . Celte clarissimi erant Hedui .
Horū urbs opulentissima Augustodunum :
ut refert Pomponius Mella : cui gallica lingua
fatis alludit . Huius celticæ terminos . quoad ro
manum imperium ī Gallia Rhodanus fluuiū
præfiniebat : ut nonnulli scripserunt . Dicitur
autem celtica quam idem Galliam Cesar a ro
manis nominari affirmat a Celte & Gallo po
polyphemi Cyclopi filijs : quos & Illyriū a
quo Illyricus dicta est : ex Gallateā suscepit ī
Sicilia . hinc ambo trans alpes profecti gallis
celtis quibus imperitarunt : nomen indidere :
ut refert Appianus in descriptiōe Illyrii . Ea
propter ad inuadendam Italiam præsertim S
ciliæ regnū uelut paternum solum ī hac usq;

tempora galli sæpe numero aspirauerē.

hodie Tarentasa in Sauoia

c Entrones populi finitimi Garocellis &
Catarigibus non longe a uocantiis & al
lobrogibus. erant inter alpes gratas : quæ ho
die dicuntur mons Cinebæ siue Cinesius. & ur
bem Gebennā Lacumq; Lemanium & Rhoda
num fluuium. Nunc autem Centrones sunt
Tarentasii extra Celtas belgas & Aquitanos i
Sabbaudia. ciuitas est metropolis.

c Aturiges populi finitimi Centronibus
ac Garocellis : qua iter erat ab alpibus
gratis ad oppidum Gebennam Lacū Lemaniū
& Rhodanum fluuium : quos uerisimile est
fuisse diocesis uel saltē prouinciæ Tarentasiæ
extra belgas. Celtas. & Aquitanos.

c Imbri populi Rhenum fluuium trans
eūtes depositis ubi postea aduatici inco
luerunt citra id flumen impedimentis omnē
Galliam uexando & occupando solis belloua
cis resistentibus iterq; per Galliam prouinciā
Romanorū facientes in Italiam contenderūt.
hos memorat Lucanus in primo : quos a Da
cia q̄ etiam Dania dicitur : uenisse opinio est.

c Argali populi trans Rhenani in Galliā

Celticam circa fines sequanorū & heduorum
ab Ariouisto fermanorū rege trans portati :
quos nō ab re opinari possumus eos dedē fuif
se cum harudibus ab ipso rege similiter transf
latis .

c Aletes populi intra belgas mori nis oce
anoq; mari finitimi ac ambianis & atre
batibus prximi . ab his breuissimus in Britan
niam nūc Angliam traiectus : nomen retinēt.
Morinensis sunt diocesis in regno francorū
siti Anglorum regi subiecti .

hodie Douai .

c Atuaci populi intra belgas . neruiis . Cale
tis Veromanduis ac condrusis proximi . quos
forte doaci oppidi incolas esse atrebatensi dio
cesis opinari licet .

c Eresei populi germani gentē nomine et
numero appellati cis Rhenum fluiuium
inter belgas . eburonibus qui hodie leodienses
sunt : & condrusis proximi . hos coniectura ē
fuisse inter populos leodiensis diocesis .

hodie Condero .

c Ondrusi belgarū populi iter Eburones :
qui nunc leodienses sunt . segnos & trē
uiros : quorū erant Clientes . menapiis . Mosæ
fluiuo : & siluæ Arduenae finitimi gente

nomine : & numero germani : apud quos est
ad ripas Mosæ horum oppidum ab Antonino
pio : ut quidam scribunt : conditum : & Bene
facta appellatum nomen retinent : diocesis
sunt leodiensis . & usq; ad ciuitatis leodiensis
fere moenia protenduntur : cuius antistiti etiā
in tēporalibus subiacent . nūc ducatus Lucim
burgensi ac comitatus namurcensi & Mosæ
fluuio sunt finitimi .

c Vriofolitæ populi inter Celtas ex mari
timis ciuitatibus oceanū attingentibus
quæ armoricæ appellantur proximi Andega
uensibus . sesuuiis . osissinis . Vnellis . Venetis .
Aulertis . Rhedonibus . hos Corisopitēses esse
plærisc; placet : quæ ciuitas est episcopalis in
provincia Turonensi . Britannicæ ducatus re
gnoq; francorum siti .

c Adetes populi inter Celtas ex ciuitati
bus oceanum attingentibus . quæ Armo
ricæ appellantur proximi Lemouicibus . Rhe
donibus . Venetis . Andegauensibus . Cenomā
nis in regno francorum siti .

hodie Caors .

c Adurci populi inter Celtas proximi he
leuteris . Gaballis . Vellauniis . Lemouici
bus & Auernis : quorū sub imperio esse con

sueuerant . Ciuitas est episcopalis i prouincia
bituricensi ac regno francorū sita . nomen re
tinens . hos memorat Iuuenalis prima satyra
tertii libri . Nec longe erant a finibus prouin
ciæ romanorum .

g Ebenna mons altus iter Celtas auernos
ab Heduis discludens . proximus ciuitati
episcopali quæ Anniciensis seu podiū uoca
tur ac Rheno fluuio & finibus Viennensium
ac Gaballis Cadurcis & Velauniis in regno
francorum situs .

hodie Cialon .

c Auillonū oppidum Heduoꝝ intra Cel
tas : quod coniectura est fuisse oppidū
Cabilon ad ripas Araris fluuii cui hodie Sago
na nomen est . Vbi rei frumentariæ cōmertūq
& cōmeatus causa Romani Arari Rhodanoq
fluminibus et ligustico mari uehendi sæpe ro
mani Negotiabantur : Matiscon oppido fini
timum tunc erat in finibus heduoꝝ . nūc au
tem est ciuitas episcopalis in prouincia Lug
dunensi . ducatu Burgūdiæ & francorū regno
sita nomen satis latine retinens .

c Arnutes populi iter Celtas Andegaue
sibus Turonibusq finitimi ac oceano

proximi. erant in clientela the mor. regio eo-
rum totius Gallia media. a qua tamen extra re-
gnum francor. bi duo iter expedito patet. ciui-
tas est episcopalis nomen latine retinens i fra-
corum regno sita. hos memorat Tibullus se-
ptima elegia.

c Antabri populi ciuitatum citerioris Hi-
spania finitimi Aquitania: qui auxilio
fuerunt uocatiis. Tarusaciis. Tarbellis. Bige-
rionibus Garumnis. Coccofatibus ac reliquis
populis & ciuitatibus Aquitania contra Cae-
saris exer citum: Cuius dux erat. P. Crassus
ciuis romanus. finitimi oceano aquitanico py-
reneis montibus ac Garumnæ fluuiio.

c Occofates populi in Aquitania proximi
suburzatibus. Vocatiis. Tarrusatiis. son-
tiatibus. Garumnis. ac Hispania citeriori. &
Garumnæ fluuiio in francor. regno. siti.

c Onfluens Mosæ & Rheni fluminum
inter Sicambros nunc Gherlenses ac
menapios nunc Iuliacenses: ut olim se ipsi me-
napii protendebant: est longe ab oceano fere
octoginta mille passuum proximus Nouema-
gio Gherlensium oppido. diocesis traiecten-
sis. prouincia Colonensis. inter Boscū ducis

& hoesdem oppida ducatus Barbātia. In quo
rum sicambroz fines equitatus Vsiptum &
teuchateroz post prælum & fugam suorū
se trans Rhenum recepit. Inter quem conflu
entem & Colonensem ciuitatem quæ Vbiore
fuit : ponte facto. Cæsar primo traiecit exer
citum in sueuos : ut uidebatur eū ducturus .

hodie Conturbie .

c Antium in Anglia ad mare est in angu
lo imi minorisq; lateris ex tribus eius in
sulæ lateribus contra Galliā : quo fere omnes
Galliæ naues appellunt. & ad orientem solem
spectat . ex omnibus autē anglicis longe sunt
humanissimi : qui Cantium incolunt : quæ re
gio est maritima omnis . Ineq; multū a gallica
differunt consuetudine . huic maritimæ regio
ni quattuor reges præerant : quibus Cæsar
quid in annos singulos Vectigalis populo ro
mano Anglia penderet : constituit . Nunc re
gnum anglis pia collatione certum quid eccle
siæ Romanæ singulis annis soluitur . In Can
tio ciuitas est metropolis nomen retinēs . Eius
populos memorat Tacitus appellans eos Can
gios . fere habet omnes episcopos Angliæ si
bi suffraganeos . eius archiepiscopus legat⁹ na
tus est . similiter & Eboracēsis : cui in Anglia

quæ eas duas metropoles solum habet. duo tã
tum subsunt suffraganei. quod omnes olim
episcopi scotiæ quæ nullum habet archiepisco
pum: sibi subicerentur.

c Eumagni populi in Anglia mari p̄ximi
& Trinobantibus Sengoriacis Ancali
tibus Bibrogis ac cassiis forte a Cenomannis
prouinciæ Turonensis populis orti.

c Assii populi in Anglia mari proximi
& ceuimagnis Trinobantibus Sengori
acis Ancalitibus & Bibrogis forte a Velloca
sis Belgarum populis orti.

hidie cortra.

c Eentrone item Belgarum populi: qui
sub imperio neruiorũ nunc tornacẽs iũ
erant p̄ximi Grudiis. Leuacis. Plemnosiis. &
Gordunnis: forte sunt nunc Cortracenses in
flandria Tornacensis diocesis.

c Erusci Germaniæ populi trãs Rhenani:
quos Bacenis silua Germaniæ ingens.
nunc nigra: ut plærisc̄ placet: dicta a fueuis
p̄ natiuo muro diuidit. hos Tacitus refert p̄
ximos Hermonduris. Cattis. & ligiis Hunga
riæ populis.

c Amulodinum in Anglia oppidum seu
Coloniam nō refert Cæsar sed Tacitus

quem post Cæsarem fere centum & uiginti
annis historiam scripsisse constat . præsertim
ex libro quem de oratorum et poetarum colla
tione edidit .

c Aninephates populos bactauis finitimos
& eandem insulam colentes : qui origi
ne uirtute lingua pares bactauis numero su
perantur : non memorat Cæsar sed Tacitus .

c Athos populos Germaniæ trās Rhenū
flumen ligiis Hūgariæ populis Cheru
scis Herciniæq; siluæ proximos ac Hermōdu
ris : cum quibus pro flumine finitimo saepe
cundo pugnabant & in æternum discordant :
non memorat Cæsar sed Tacitus .

c Anchos Germaniæ trans Rhenanæ po
pulos proximos phrisiis non memorat
Caesar sed Tacitus .

c Iuaronem oppidum proximum Hisaræ
fluuio Vocontionibus populis montiq;
Ciuisio & allobrogibus in Sabaudia non me
morat Cæsar sed Plancus inter epistolas fami
liares Tullii in illa quæ incipit Nunquam me
hercule . Quibus in locis opinio est Cæsarem
initio gallici belli quinque legiones ex Italia tra
duxisse . & uerisimilius est : quod per Ipo
regiam urbem episcopalem & augustam præ

toriam : ac montem : cui Colonia iugū uulgo
nomen est inter Cinesium & sancti Bernardi
montes iter fecerit : cum hoc impeditius ac p
lyxius uideretur .

c Ammannos Germaniæ inferioris popu
los pridem phrysiæ partem oceanū ma
re Rhenum fluuium & lacus attingentē pa
ludibus ac saltibus huberrimā incolentes . quā
mox tubantes populi post Vsiipi germanica
itidem gens inhabitauit : non memorat Cae
sar sed Tacitus .

c Eracates Germaniæ transrhenanæ po
pulos Vangionibus ac Tribotis proxi
mos non memorat Cæsar sed Tacitus .

d Iablintres populi inter Celtas Le
fobii mannetibus Ambiliatibus
Vnellis Curiosolitibus Venetis &
fessuuiis proximi ex maritimis ci
uitatibus oceanum attingētibus oppositi An
glia in prouincia taronenſi & regno franco
rum ſiti .

d Anubius fluuius Germaniæ ex monte
qui Iranneus dicitur . non longe a rhæ
ticis alpibus Athesiſq; & Rheni Germaniæ
fluminū fontibus iter tridentinā & curienſē

dioces oriens germanos sinistra & Hunga
ros ac Theuthones dextra alluens: post ister
dictus ac iterū Danubius Euxino mari pluri
bus ostiis immergitur. hunc autem & Rhenū
fluuios in rætia oriri quidam tradunt.

d Aci populi erāt transrhenani Danubio
fluuiio & Auarcis siluæq; Herciniæ fi
nitimi: quos olim Hungariæ partē habitasse
plæriq; tradunt. & post in maritima loca No
ruegiæ proxima cessisse. hos memorat Luca
nus in secundo.

d Vrocotæ oppidum rhemorū inter Bel
gas: in quo Galliae concilium Caesar
induxit: ac de coniuratione Senonū et Carnu
tum quæstionem habere instituit. & de Acco
ne qui princeps eius cōiurationis fuerat: gra
uiore sententia pronunciauit: ac more maiorū
supplicium sumpsit. cæteris aqua & igni inter
dixit: in regno francorum situm.

d Vracii populi in finibus pictonum. qui
perpetuo in amiciciam remanserant ro
manorum appinqui oppido Lemon Auernis
& ligeri fluuiio ac aquitanis inter Celtas in re
gno francorum siti.

d Enoduorū inter Belgas oppidum Metē
sis ciuitatis: quo ex Colonia urbe Rhe

num attingente ad eam ciuitatem iter est: nō
memonat Cæsar sed Tacitus forte Theonis
ulla nunc dicta.

hodie legium.

e Burones populi sunt ciuitatis nu
per deletæ inter Belgas gente
nomine & numero germani ap
pellati Condruſis Menapiis Ad
uaticis Treueris: quorū clientes
erant: & ſilux Arduennæ finitimi nunc Leo
diēſes dicti & apud gallos ligiæ a ligia riuulo
in Leodiēſi urbe Moſam fluuium influēte.
horū maxima pars inter Rhenum & Moſam:
qui ſcilicet Moſa fluuius eos alluit his Sicam
bris qui Gherlenſes erant tranſrhenani ſunt
proximi: ciuitas tūc Eburonum ignobilis atq;
humilis. proximi oceano & ſiluis continentes
q; paludes habebant. his duo reges præerant:
quo magis conſtat eorum fines quam maxi
mos extitiſſe: quibus coniectura eſt ducatum
Limburgenſem & Lutricienſem ac Iuliacen
ſis partem & comitatum Mamurcenſem: Vr
bemq; Aquisgrani: ubi imperatores primā
ex more ſuſcipiunt coronam: incluſos extitiſ
ſe: ac quantum diocēſis ipſa Leodiēſis uſq;
quaq; ſe extendit reges illos forte poſſediſſe.

c iii

Apud Eburones autem stirpē Caroli magni
in uico Iupilia nomine Leodiensi ciuitati pxi
mo ortum habuisse tradunt: pipinosq̃ & Ca
rolomannos Belgas similiq̃ germanos fuisse.
sicq̃ in germanos cisrhenanos q̃ belgæ sunt:
a græcis nō ī trās rhenanos ē trās latū impiū.
quo casu pōt ītelligi capitulū. Venerabilē de
electiōe. Apud quos germanos a tēpore Clau
dii Cæsaris plures impatores partim originē
sūpserūt. partim electi sūt. unde magis a græ
cis in germanos cisrhenanos rediisse impiū di
ci potest: quā trās latū. Ciuitas nūc est epi
scopalis. prouinciæ Coloniensis. hos memorat
Lucanus in primo. et Suetonius ī uita Iulii Cæ
sarī: quem refert Cladem Cottæ & Aruncu
leii ægerrime tulisse. Aquis uero urbem ab
aquis calidis seu Balneis: quæ ibi exhuberant
& a Grano Neronis imperatoris frate illic re
legato eius accolæ nominatā dicūt & in illius
memoriam turrem uetustissimam quæ adhuc
eo loci extat: ædificatam profitentur. In ea au
tē Carolus magnus imperator diu habitauit.
obit: & sepultus ē. Eburones uero forte a bu
ron loco uetusto in ruris formam redactō di
cti sūt. siluæ Arduennæ Condruis ac segnis
populis finitimo Mosæ fluuiō & Namurcen
si oppido proximo.

e Vsubii alias fessuuuī populi inter Celtas
finitimi Andegauensibus Curiosolitis
Venetis mariq; oceano in francorum regno
siti.

e Buronices iter Celtas populi Aulercis
Lexouii Vnellis & Curiosolitis proxi
mi ex maritimis ciuitatibus oceanum attingen
tibus. hos opinio ē populos esse ciuitatis Ebroi
corum : quæ est episcopalis in prouincia Rho
tomagenſi ducatu Normaniæ & francorum
regno sita.

e ſſui populi pacatiſſimi & quietiſſimi p
ximi ciuitatibus quæ armoricæ appellā
tur. remoti a Belgis ultracētū millia paſſuū.
hos inter Celtas fuiſſe coniectura eſt. forte ī
Normania aut Britannia citeriore & regno
francorum ſiti.

e Lauer fluuius intra Celtas apud Auer
nos. Gergouiam oppidum in altiſſimo
monte poſitū præterfluens : qui fere ante au
tumnū uado Transiri non ſolet : proximus
heduog; finibus in regno francorum ſitus no
men adhuc retinens.

e Venticum alias Auenticum inter Celtas
quæ erat ciuitas & caput gentis Helue
tior; non memorat Cæſar ſed Tacitus. Vnde

forte Heluetii dicti sunt .

Fois Vnde loconte de fois se nomina .

f Lustates populi in Aquitania proximi
Vocatis Tarusaciis Sontiatibus Garum
nis & Hispaniæ citeriori in regno francorū
fici comitatus est in Vasconia consistens .ad co
mitem de fuffo pertinens .nomē satis retinēt
etiam nunc .

p Hryfios oceano & Baetavis finitimos
pluraq; loca & insulas circa Holandiam
Gherliam Brabantiam & Rraictensem urbē
ac ostia: quibus Rhenu oceanū mare influit:
habitantes non memorat Cæsar sed Tacitus
referens eos transrhenanā gentem tunc fuisse .forte a phrygia regione Troiae sic dicti .
nam & phrisiis propinquus est celebris qdē
locus non longe a Rheno fluuio : cui nomen
est Xantes : qui olim Troia uocabatur: inter
Traiectensem & Colonensem urbes episco
pales. Sunt item in Holandia Traiectensis dio
cesis oppida insignia duo: Quorū alteri nomē
est Delph alteri autem Leda : quæ nomina ex
græcis sumpta esse constat .

hodie Geneuere

g Enua extremum oppidum allobrogum
proximum Heluetiorū finibus ex quo

pons super Rhodanū fluium situs ad Helue-
tios pertinebat : Vbi a lacu Lemanno : quem
lausane dicunt : Rhodanus ad ligusticum mare
profluit . finitimū antuatibus ac delphinatui .
& a gallia prouincia romanorū non longe di-
stans nunc duci Sabbaudiæ siue eius ciuitatis
antistiti proprio comitatus nomine subest . ex-
tra Celtas Belgas & aquitanos ciuitas est epi-
scopalis in prouincia Vienensi nomen præfer-
tim gallice retinens . hanc memorat Lucanus
in primo . Sabbaudia autem forte a Sambida re-
ge Alauorū : quibus terræ ulterioris Gallix a
patricio Accio circa tempora leonis papæ cū
icolis diuidendæ traditæ fuerunt . uel a Bagau-
dis Gallix populis dicta est : Quos Burgundio-
nibus finitimos esse Eusebius sentit . siue a sab-
batis montibus .

g' Arocelli populi citra Rhodanum finiti-
mi Caturigibus ultra alpes gratas : qui-
bus hodie nomen est mons Cinisius siue Cine-
rum : cuius difficultatibus in cinerem redactis
artificio Annibalis poeni ipse illac : ut sentit
Liuius : in Italiam exercitum duxit . Hi non lō-
ge a Centronibus : qui Tarentasii sunt : nec
ab Hisara flumine extra celtas Belgas & Aqi-
tanos in Sabbaudia constituti .

g' Aballi populi inter Celtas p̄ximi Eleu

tetis Cadurcis Vellauniis & Auernis : quorū
sub imperio esse cōsueuerāt. ciuitas est episco
palis prouinciæ Bituricensis olim : nunc Are
latensis in regno francorū sita nomen retinēs.

g Enabis inter Celtas carnutum oppidum
quod pons ligeris fluminis continebat
proximum Velaunodano & agēdico oppidis
Senonum ac Auarico & Nouioduno oppidis
Biturigum in regno francorū situm.

g Eergobina inter Celtas Boiorū oppidū:
quos Heluetico prælio uictor Cæsar ibi
collocauerat: Heduisq; attribuerat : ut supra
descripsimus: in finibus Heduorū proximum
Auarico & Nouioduno Biturigum oppidis ī
regno francorum situm.

hodie chiaramonte in Auergnia.

g Eergouia inter Celtas Auernos oppi
dum secundum flumen Elauer in altissi
mo monte positum omnes aditus difficiles ac
oppositum collem sub ipsius montis radicib;
egregie munitum omniq; ex parte circuncisū
habens. erat & iugum : cuius dorsum prope
æquum. siluestre & Angustū qua ad alteram
oppidi partem aditū oppidi murum a planicie
atq; initio ascensus recta regione si nullus an

fractus intercederet : mille ducentos passus ab
erat forte nūc Claramontensis ciuitas episco
palis in prouincia Bituricensi & francorū in
regno sita .

hodie La scurra .

g Errites populi in Aqtania proximi Au
scis Garumnis Vocatiis Tarusaciis Son
ciatibus & Hispaniæ citeriori : quos cōiectura
est fuisse Lacorites nunc Lectorenses ciuitas
est episcopalis in prouincia Auscitana & i Va
sconia ac francorum regno sita .

g Arumni populi in Aquitania proximi
Auscis Vocatiis Tarrusaciis Sontiatibus
& Hispaniæ citeriori in regno frācorum siti
germania : ut plærifq̃ placet inter Danubium
& Rhenū flumina protenditur : omnesq̃ illic
habitantes populos a fontibus eorum usq̃ ad
Maria quæ ambo influunt . completitur . nec
nō & eos q̃ citeriores Rheni ripas attingūt :
ac Eburones Condrusos Treuiros Aquisgra
ni urbē : & plærosq̃ Belgas ortos a germanis
cis Rhenum flumen antiquitus in Galliam tra
ductis superior Germaniæ pars : quæ Alta di
citur : ab alpibus Italiæ iminētibus usq̃ ad Ma
guntiam urbem Rheni fluminis citerioribus
ripis adiacentē protenditur . Inferior abinde

usq; in mare oceanum. Horę ciuitates pro gloria habebant finitimos longissime expellere. Dicta autem est Germania: idest Geomania. hoc est terra Manni eorę primi regis: a quo se processisse prædicant: ut refert Tacitus libro de situ Germaniæ i principio mutata propter consonantiam meliorem littera .o. in .r.

g. Alii omnes in septentrionibus sunt positi. Carnutū autem fines regio totius Galliæ media. Galli uirtute belli omnibus præferebātur: ac germanos superabant: ut ultro eis bella inferrent. & propter hominum multitudinem agriq; inopiam trans Rhenum colonias mitterēt. & quod a Dite patre se pignatos prædicabant: spatia omnis temporis non numero dieꝝ sed noctium finiendo ita ut noctem dies subsequatur. Coniectura est horarum initium apud eos media nocte incipere consueuisse. Quod tamē uarie differit A. Gellius. Apud hos sunt tres principales & digniores Germaniæ metropoles constitutæ: Treuerensis scilicet. Coloniensis. & Maguntinæ: quæ tamen imperatoris electione principatū obtinet. Constitutas autem apud gallos eas coniectura est: ut Christi forte fidem facilius

introducerent apud germanos eorū finitimos
quandoquidem galli magis religioni ac rei di
uinæ fuissent semp dediti quam germani. In
de francorum reges sunt christianissimi dicti.
Galli autem pridem in re militari cæteras na
tiones superabanc: ut Tullius ac Salustius &
Cæsar ipse tradiderunt.

g Rudii populi inter Belgas sub imperio
neruiorū proximi Centronibus Leuacis
Pleumosis & grudiis Dioecesis tornacensis.

g Arumna flumen Celtas ab Aquitanis
diuidit. qui scilicet Aquitani consistunt
inter illud flumen montesq pyreneos: ex q
bū oritur: et mare oceanum influit: quod Aq
tanicum appellatur. Hos memorat Lucanus i
primo. & Tibullus septima elegia.

g Edulbam Germaniæ locum prope Rhe
rum Maguntiam & Coloniam urbes
metropolitanas nō memorat Cæsar sed Tacitus.

g uernos Germaniæ populos prope Rhe
num fluuium & Gedulbam alias Euger
nos Baetauis proximos non memorat Cæsar
sed Tacitus.

el ducato de cleues.

g Rimes inter Coloniensem & traiecten

fem urbes episcopales locum ultra Nouesium
oppidum Rheno adjacentem non memorat
Cæsar sed Tacitus: qui: ut coniectura assequi
possumus: Cliuis est locus Vnde Cliuensis du
catus dicitur: cui satis uocabulum alludit.

hodie ortum.

h Edui populi finitimi sūt Auernis
Biturigibus Sequanis ac Sebusia
nis inter Celtas. hi adhuc nomen
latine retinent priscum inter Bur
gundos nunc nominati. nec citra Ararim flu
men qui nunc Sagona appellatur: aliquos ha
bent fines. nec hodie sūt Sebusianis finitimi:
ut olim in ducatu Burgundiæ & francorū re
gno siti. ciuitas horū heduorū episcopalis est in
prouincia Lugdunensi.

hodie furzi.

h Eluetii inter Celtas populi sunt bonita
tem agri habentes finitimi Constantiē
si Basiliensi Sedunensi ac Gebenensi & Bison
tinæ diocesibus: ac ultra ī Lausanensem agrū
protenfi sunt. atq; ex maxima parte Bisōtinæ
prouinciæ sunt. Satisq; ad Sabaudia ducatum
extendebantur. Quorū fines erant in longitu
dine ab ortu Rhodani inter Curientem & Se
dunensem dioceses montesq; Briga & sancti

Gottardi usq̃ fere in Bellicensem diocesim :
aut cuius populi: ut coniectura est: olim Sebu
siani sunt dicti. In latitudine autem a monte
Iura circa Basiliensē & Constantiensē agros
usq̃ ad ortum fluminis Rhodani : quæ latitu
do successiue abinde usq̃ in finem lacus Lemā
ni : ubi pons est ciuitatis Gebennæ: angustior
fuebat. Quibus limitibus adhuc duodecim Hel
uetiorum pagi quemadmodum tempore Cæ
saris consistunt Berna caput nunc gentis. Su
ricia Lucerna Turegum qui olim Tigurinus.
Vrbigenus & cæt. dicebantur: qui sæpe ultra
Rhenum transeuntes bella cum Bauaris Sue
tis & aliis transrhenanis finitimis: quos altos
Alamannos nominamus . seu cum his qui tunc
loca illa incolebant : quæ loca nunc constantiē
sis Curiensis Tridentinæ & finitimæ sunt
diocesum : gerebant . hos cum per Galliam p
uinciam romanorū transire prohibiti essent a
Cæsare: angusto et difficili itinere uix qua sin
guli carri ducerent: per loca ubi cleues & Iou
gni castella nunc sūt in extremis Sabaudia et
Burgundia finibus: ī Sequanos q̃ nunc comi
tatum Burgundia habitant : penetrasse credi
tur . & ad Ararim fluiuium circa Surregium
& Viredunum castella ad flumen attingentia

ac in heduos ubi nunc ducatus est Burgundia
contendisse. hi a plerisque Suteses. a non nul
lis homines de liga: quia simul sunt colligati:
nominantur. Agrosque & uicos possident in
Italia citra montem qui sancti Gottardi dicitur
in diocesi Mediolanensi. Contra hos Caesar
suo ac suorum equis amoris & non alibi se primum
commisisse refert. & cum sex legionibus equi
tatuque & auxiliaribus copiis duobus praeliis:
Uno ad Ararim flumen altero in Heduis. Hel
uetios: quorum. xxii. millia ferre arma poterant:
fudisse: & tamen ancipiti praelio pugnatum est
diu atque acriter. ita ut toto praelio cum ab ho
ra diei septima usque ad uesperam pugnaretur:
auersum hostem nemo uidere potuerit.

h. Arudes populi transrhenani in Galliam
Celticam circa fines Sequanorum ac he
duorum ab Ariouisto germanorum rege trans
portati.

h. Eleuteri populi inter Celtas proximi Ca
durcis Gaballis Vellauniis & Auernis:
quorum sub imperio esse consueuerant: in quin
cia Bitaricensi & regno francorum siti.

hodie Albigeois.

h. Eluii populi inter Celtas Auernorum fi
nes contingunt. hos mons Cebenna ab

Auernis diuidit proximi sunt Gaballis Rhu-
tenis Cadurcis Volcis & Aremicis ac Galliae
prouinciæ romanorū ciuitas est episcopalis in
prouincia Bituricensi & regno francorū siti :
nunc Albienſes dicti. hinc M. Tullii Cicero-
nis matrē ortam eſſe Eusebius & alii tradūt .

h Hercinia Germaniæ transrhenanæ ſilua
eſt: forte ab hercinio monte Germaniæ
dicta: latiffima ac ſupra omnes alias lōgiſſima.
oritur ab Heluetiorū & Nemetum & Tauria-
corū finibꝯ: rectaqꝫ fluminis Danubii regio-
nibus pertinet ad fines Anariciū & Dacorū:
quos plariqꝫ putant Hūgaria partem habitaf-
ſe . hinc conſtat Nemetes qui Spirenſes uocā-
tur & Heluetios trans Rhenū fines tempore
Cæſaris habuiſſe . Quæ ſilua multo lōgior at-
que Latior eſt : quam Italia uel Gallia tota .

h Ermonduros transrhenanos Germaniæ
populos Cattisqꝫ Cheruſcis ac ſilux Her-
ciniae ultra illam proximos nō memorat Cæ-
ſar ſed Tacitus .

i Bernia inſula eſt ad Hiſpaniam oc-
cidētēqꝫ ſolem ſita : qua mediū
Angliae latus uergit dimidio mi-
nor : ut exiſtimatur quā Anglia

d 1

Sed pari spatio transmissus . xxx . mille passu
um atq; ex Gallia est in Angliam ex Iberna: i
qua sunt plures metropoles & ciuitates episco
pales quam in Anglia. eam quidam nominant
Irlandiam .

i Osedum iter Celtas oppidum fluminis
Sequanæ ripas attingens citeriores su
pra Meledunum oppidum ei finitimum et Lu
tetia: quæ Perisius dicitur proximum nō lon
ge a Senonibus in francorum regno situm .

hodie el porto de Culese .

i Ecius portus inter Belgas morinis ocea
noq; mari finitimus est Ambionis & A
trebatibus proximus a continenti Britanniae
quam Angliam dicimus. xxx . millibus passu
um distans. & traiectui commodissimus : cui
ad dextram Zelandia insula Olandia & Flan
dria Ad sinistram autē comitatus qui dicitur
pontus Piccardiæ pars & Normādiæ ducatus.
Ex opposito uero Anglia consistunt. oppidū
est illic populorū quibus Caletes nomen est. Id
adiecto Iccii portus nomine : ut quibusdā pla
cet : Caletium nuncupatur. Moriensis est dio
cesis in regno francorum & potestate anglo
rum regis situm . hunc memorat Lucanus in
primo forte a Cirtio seu Certio uento dictus:

qui ex terra Gallia flat: ut dicit A. Gellius se-
cundo libro .Capitulo xxiii .

hodie le montagne de san glaudo.

i Vra mons Sequanos ab Heluetiis diui-
dit. incipiens in finibus Bisiliensium ac
Constantiensium protensus fere in Sebusia
nos nunc Bellicenses prouinciæ Bisontinæ :
qua sequanorū fines in Rhodanum pueniunt.
Illac enim Cæsarem ex Allobrogibus in He-
duos ad Ararim cōtra Heluetios legiones tra-
duxisse opinio est . Ciuitates namq oppida &
uici sicut olim continebātur nominibus popu-
lorum ita ut plurimum eisdem in locis reman-
serūt de illorum diocesibus prouinciis Tribu-
bus ac regionibus .

i Cenos in Anglia populos ab Ostorio ro-
mano duce subactos non memorat Cae-
sar sed Tacitus: qui forte Iccii portus Accolæ
fuerant .

hodie limogie & limosius .

i Emonicum fines inter Celtas non
longe a Cadurcis pictonibus Du-
racio ligeri flumine & Auernis.
Ciuitas eorū est episcopalis nomē
retinens in prouincia Bituricensi & francorū
regno sita .

d ii

hodie Losana in Sauoia .

l Atouici populi alias Latobrigi finitimi
Heluetiorꝫ sunt inter Celtas nō longe
ab Allobrogibus : quos Lausanenses fuisse cō
iectura est. Ciuitas est episcopalis pꝛuincię Bi
fontinę in ducatu Sabaudię sita : ac eius pꝛprio
antistiti subdita .

hodie Langres in ducatu Burgundię .

l Ingones iter Celtas populi finitimi He
duis Sequanis ac Tulensibus : qꝫ Tulen
ses dicebantur Leuci : nomē retinent . Ciuitas
est episcopalis ī pꝛouincia Lugdunensi ac frā
corꝫ regno sita . hos memorat Lucanus in pri
mo . hinc statuim poetam : qui Thebaidam &
Achilleidam Heroico uersu scripsit historiā :
ortum tradunt : quanuis statii nomen seruū
significat : ut scribit . A . Gellius .

hodie La cita de Guol nelo rena .

l Euci populi finitimi Lingonibus & Se
quanis : qꝫ Burgundi sunt : ac Mediomar
tricibus qui Metenses hodie dicuntur Belgis
attribuuntur & Treuerensi pꝛouincię hodie
Tulenses dicti . Ciuitas est episcopalis in Loto
ringia regione . hos memorat Lucanus in pri
mo .

l Emouices item populi inter Celtas ex ci
uitatibus oceanum attingentibus : quę

Armorica appellatur proximi Vnellis Venetis Rhedonibus Andegauensibus Cenomanis Lixouis in prouincia Turonensi regnoque francorū siti.

quæ nunc Parisium dicitur.

I Vterius inter Celtas est prouincia Senonensis ascribitur. oppidum erat Parisiorum positum in insula fluminis Sequanæ: quod perpetua palus influit proximum Bellouacis Agendici oppido ac Senonibus & Meleduno oppido finitimum. nunc urbem Parisiensem esse dicunt. ciuitas est episcopalis in francorum regno sita: In quam Cæsar se concilium transtulisse. & patrum suorum memoria a Parisiis populis coniunctam esse scribit.

hodie Liseus.

I Exouii populi inter Celtas sunt alias Lexobii proximi Olissinis Nanetibus Ambiliatibus Diablintribus & Aulercis ex ciuitatibus oceanum attingentibus. hos quidam opinantur esse Accolas ciuitatis Lixouensis: quæ est episcopalis in prouincia Rhotomagensi. ducatu Normaniæ & francorū regno sita.

hodie lo laco de Lusana.

I Emanus lacus inter Celtas: quem Rhodanus influit Galliamque prouinciam

d iii

romanorū ab Heluetiis diuidit : qui hodie Lau-
xanæ lacus dicitur : quem Rhodanus ad pontū
Gebennæ urbis effluit . Hunc memorat Luca-
nus in primo .

l Eopontii populi sunt Germaniæ : qui al-
pes incolunt inter Sedunensem & Cu-
riensem dioceses . hos quibusdam placet fuisse
Sarmatas apud quos Rhenus flumen oritur .
hodie Suitenses dicti inter fontem Rhodani
fluminis & rætias alpes siti . hos memorat Lu-
canus in primo .

l Euaci inter Belgas sub imperio neruo-
rum populi p̄ximi Grudus Pleumosiis
Gordunis & Centronibus .

hodie Lera .

l Igeris fluuius non longe ab Heduarum
finibus in Celtis oriens : eos a Biturigi-
bus diuidit in carnutes diu per Celtas lapsus :
multisq̄ obliquus gyris Aquitaniam alluens :
oceanum mare quod Britannicum dicimus :
influit : hunc memorat Tibullus elegia septi-
ma . nomen adhuc retinens .

hodie Londra in Anglia

l Ondinum oppidum in Anglia cogno-
mento quidem coloniæ nō insigne : sed
copia negotiatorū & commercatuum maxime

celebre non memorat Cæsar sed Tacitus . Ci-
uitas est episcopalis : in qua Angliæ reges pri-
cipes Senatus populi & Mercatores continē-
ter sunt in provincia Cantuariensi sita .

l Igios populos in Hungaria non memo-
rat Cæsar sed Tacitus p̄ximos Hermō
duris & Cattis .

l Vcum municipiū Vocontiorū prope Ca-
turiges Garocellos Centrones & Allo-
broges non memorat Cæsar sed Tacitus .
hodie Leon .

l Vgdunum urbem ad Rhodani ripas &
Viennæ finitimā non memorat Cæsar
sed Tacitus . & Iuuenalis prima satyra . et Sene-
ta ī epistola ad Lucilium dum refert eam regio-
nem fatali igne suo tempore exustam : quam ī
ter Celtas ascribere quibusdam placet . quoniā
omnes eius suffraganei & pars urbis ecclesia
que ipsa matrix in Celtis sunt . hinc Plotius qui
primus Romæ latinam rhetoricam docuit : or-
tus est : a quo Romæ se puerū cum Q . fratre
latine primum doctū esse Cicero refert . Lug-
dunum autem : ut aliquibus placet : a Lugda
Cæsaris legione sic appellata illis locis frequē-
tius hibernante dictum est . Lugda enim galli-
ca lingua idem quod fulgur designat . sic etiā

d iiii

ut refert Tacitus legio quædam romana apud
Hispanos locata est : cui nomen fuit rapax ad
terrendos his appellationibus populos . Nam
nomina sunt ista poene timenda sono . Lugdu
num uero numantius Plancus Ciceronis disci
pulus cum Galliam comatā regeret : cōdidit :
ut refert Eusebius .

l Ongobardos Cheruscis Cattis caucisq
ppinquos nō memorat Cæsar sed Taci
tus : quos nonnulli Vesifalos fuisse opinantur
non longe a Caninefatibus ac phrysiis & ab
ora galloꝝ . Quidam uero eos Pānones fuisse
tradunt .

m Acrona fluuius est Celtas a belgis
diffiniens in finibus Lingonum
& prope tulensem agrum nec lō
ge a fōte Mosæ fluminis oritur :
Catalanum ciuitatem episcopalem ī campania
franciæ interfluens per francoꝝ regnum pr
sus labens paræ supra parisiensē urbem Sequa
næ fluuiio miscetur .

hodie Macon .

m Arifcon inter Celtas oppidum tunc in
Heduorū finibꝯ ad Ararim flumen qui
Sagona nunc Latine dicitur inter Lugdunen
sem & Cabilonensem urbes . Ciuitas est nunc

episcopalis prouinciæ Lugdunensis nomē re-
tinens in comitatu Matisconensi & francorū
regno sita.

hodie Mandora.

m Andubii populi erant inter Celtas inco-
læque oppidi cui nomen Alexia: inter fi-
nes Lingonum & Heduoꝝ proximi uico quē
flauignacum dicimus: nūc in ducatu Burgun-
diæ regione quæ Alsetum ab Alexia: ut qbus-
dam placet: dicitur. qbus uocabulum alludit.
in diocesi Heduenſi & regno francorum ſiti.

m Agriobriæ locus in Celtis in quo Ario-
uiſtus germanoꝝ rex copias gallorum
prælio uicit. non longe a paludibꝯ. quem Rhe-
no flumini proximum & citra ipſum fuiſſe
coniectura eſt.

m Arcommanni populi germani qui cum
Ariouiſto germanorum rege a Cæſare
ſunt prælio ſuperati: quos coniectura eſt fuiſ-
ſe tranſrhenanos. Sic & Harudes & Arioui-
ſtus ipſe fuerunt: cuius fere omnis reliquas co-
pias cis Rhenum incoluiſſe uidemus: ut ſunt
Tribores hodie Argentinenſes & Nemetes
nunc Spirenſes ac Vangiones: q Vormecēſes
appellantur. ac ſeduſii: quos forte Sedunos

prope montes Briga & sancti Bernardi opina-
ri possumus : nisi quis forte Marcomannos
coniiciat eos esse . qui uallem Heluetis finiti-
mam incolunt : cui nomen est Marcomanna .
sequanis & monti Iura proxima .

hodie Terona in piccardia .

in Orini populi sunt inter Belgas Atre-
batibus Ambianis Neruiis oceanoq;
mari finitimi : a quibus breuissimus in Bri-
tanniam nunc Angliam est traiectus : continē-
tes siluas & paludes habebant . eorum finibus
comprehenditur comitatus : cui nomen est pō-
tus ad abbatiam sancti Bertini directo iure pti-
nens ueter in nomine pōti : quo regio illa a plæ-
risq; describitur . ciuitas est episcopalis . quæ la-
tine nomen retinet . gallice uero Terrauana
nuncupatur in prouincia Rhemensis & regno
francorum sita .

hodie Lo ducato de Inliers .

in Enapii populi Germaniæ inter Belgas
Treueris Condrusis Arduennæ siluæ
Rhenosq; finitimi continentes densissimas sil-
uas perpetuasque paludes ad utranq; Rheni ri-
pam agros ædificia uicosq; habebant proximi
Vbiis Eburonibus & Sicābris : q; hodie Gher-
lenses sunt . hi scilicet menapii ad confluentē

Mosæ Rheniq; oceanum etiā mare attingūt:
nunc Iuliacensis ducatus est Coloniensis dio
cesis angustior satis ut uideatur ac subductior:
quam pridem Menapiorum fines essent.

hodie Melum prope parisiū .
m Eledunum inter Celtas oppidum in in
sula fluminis Sequanæ positum Agen
dici oppido senonibusq; proximū ac Lutetiæ:
quæ hodie ciuitas Parisienis est & Iosedo ad
ripas Sequanæ posito finitimum .olim ciuitas
episcopalis erat: nunc etiam oppidum est ī frā
corū regno situm nomen latine retinens.

m Osa flumen profluit ex monte Vesogo
qui est in finibus Ligonum in francorū
regno nō longe ab ortu Matronæ & Araris
fluuiorū et parte quadam circa Nouemagium
ducatus Gherliæ oppidum lōge ab oceano fe
re octoginta millibus passuum ex Rheno re
cepta: quæ appellatur Vuallis: īsulamq; efficit
Bostauorū: qui hodie Olandini dicuntur: ocea
num influit: sicq; ī Celtis oriens immergitur
in Belgis .

Mes in lorona .
m Ediomatrices populi inter Belgas finiti
mi Treueris Tulensibus & Triboeis ho
die Argentinēsis .hos metenses esse cōstat.

Ciuitas est episcopalis prouinciæ Treuerēsis .

m Ons insula est sic nominata ī medio cur
su inter Angliam & Iberniam fere ab
utraq; quindecim millibus passuum distās .ad
occidentem uergens: circa quæ loca etiam cō
plures minores subiectæ insulæ esse existimā
tur: ubi multo breuiiores sunt noctes: quam
in continēti . sicut etiam quanto magis ad occi
dentem uergimus: breuiiores æstate noctes et
hyeme longiores manifeste uidemus .

m Onam insulam in Rheno fluuio Ho
landriæ phrisiæ ac Gherliæ proximam:
Vnde forte dicti sunt monasterienses .nō me
morat Cæsar sed Tacitus .

m Arfacos Germaniæ populos Baetauis
Caninefatibus Tungrisq; proximos: et
ut coniectura est: cisrhenanos non memorat
Cæsar sed Tacitus .

hodie Maganza .

m Aguntiacus inter Belgas Germaniæ ci
uitas metropolis: quæ nunc Maguntia
dicitur: citeriores Rheni ripas attingens non
memoratur a Cæsare sed a Tacito: qui etiam
molem a Druso ad remorādum Rhenum flu
uium factā refert & a Paulino Pompeo roma

narum legionum ī Germania duce sub Nero
ne imperatore perfecta & iuxta urbem illam
ipſius Drusi adhuc extat excelsa pyramis seu
memoria siue meta : quam refet Suetonius in
uita Claudii Cæsaris in principio .

in Mosellam fluuium qui circa fines lingo
nū in Celtis oriens Metensem ac Tre
uerensem urbes præterfluit : & Confluentia
Germaniæ cisrhenanæ oppidum intersecat. il
licq; Rhenum influit : nō memorat Cæsar sed
Tacitus : referens L. Verum Nerone imperā
te romanarū legionum in Germania legatum
Mosellam atq; Ararim flumina facta inter u
trunq; fossa parasse connectere : ut copiæ per
mare : dehinc Rhodano & Arare subuectæ p
eam fossam : mox flumine Mosella in Rhenū
& in oceanum decurrerent sublatiſq; itineris
difficultatibus nauigabilia inter se occidentis
septentrionisq; littora fierēt. Cui operi Seliū
Gracilem belgicæ legatum inuidisse dicit . de
terrendo Verum ne legiones alienæ prouin
ciæ inferret studia Galliæ affectare formido
losum id imp̄atori dictitans : quo plærunq;
prohibentur conatus honesti .

in Onam item Angliæ insulam incolis uali
dam & receptraculum perfugarū non

memorat Cæsar sed Tacitus .

m Arcoduorū ubiorū uicum procul a Rhe
ni fluminis ripa & ut cōiectura est trās
rhenanum non memorat Cæsar sed Tacitus .
Oesios trās Danubium fluuium populos pan
nonibus finitimos non memorat Cæsar sed
Tacitus .

n Emetocerna in Belgia ubi interdum
hyemauit Cæsar inter Belgas dicta
forte a nemetibus nūc spirensibus .

n Arbona ciuitas Galliæ prouinciæ roma
norum finitima Tolosatib⁹ & non lon
ge a Sontiatibus populis in Aquitania .ciuitas
est metropolitas nomen retinens:

hodie Spira nela Magna .

n Emetes populi germani īter Belgas
numerantur finitimi Metensibus
Argentinesibus & Normanensibus & Rhe
no flumini fere omnes germanica lingua utē
tes . ciuitas est episcopalis prouinciæ Magun
tinæ Helsingiæ quæ prius Heluetia dicebatur:
tamen ascribitur nunc spirensis dicta . est &
alia Helsingia maritima prope insulam quandā
phrisiæ . Helsingia autem in qua Spira et Argen
tina ciuitates cōsistunt: ut quidam opinantur:

nomen ididit regioni illi ducatus Burgūdiæ :
in qua Alsetum regio est sita . neq̃ id nomen
ab Alexia olim oppido dictum putans : quasi
Ariouistus germanorū rex qui Helsingie præ
erat : id Alseto nomen imposuerit .

n Iciobriges populi inter Celtas proximi
Rhutenis et Gaballis ac Narbonensibꝯ
Galliarū prouinciæ romanorū in Bituricensi
prouincia & francorū regno siti .

hodie quelli de tornay .

n Eruii populi inter Belgas maxime feri
Atrebatibus Ambianis Aduaticis Mo
rinis Vellocafibus Veromanduis ac Treueris
finitimi A Bellouacis longe absunt : quos Sa
bis et Scalden flumina irrigāt : Nullus ad eos
Mercatoribus aditus erat . nihil uini reliquarū
que rerum ad luxuriam pertinentium patiebā
tur inferri : ne eorum animi elanguerent :
uirtusq̃ remitteretur . magnæ uirtutis homi
nes maius discriminē quam usquam in tota Gal
lia Germania aut Britannia fuerit : uniuersum
Cæsaris exercitum indiscrimen deduxerunt .
ita ut neruiorum prælio rem in angusto uidis
se : neque ullum fuisse subsidium : quod sub
mitti posset & scuto a nouissimis uni militum
detracto : in primā aciem se processisse : quod

solum in extrema spe salutis imperatori licet
Cæsar ipse testetur .nunc Tornacenses dicti.
Ciuitas est episcopalis in prouincia rhemensi
& limitibus francoꝝ regno sita.hos memorat
Lucanus in primo .

hodie Norinberga .

n Oricus ager trans Rhenum non longe
a Danubio & Athesi Germaniæ flumi
nibus inter tridentinam ac Cōstantiensem &
Curientem dioceses . Satis proximus Bauaris
ac Sueuis : qui Vallis Norica appellatur in quē
Boii oppugnata Norica transferant .Inde Ta
citus affirmat : quod Noricos rhetosqꝫ Rhenus
fluminis interfluit : quibus rhetis leopontii
fuere proximi .

hodie Hoico .

n Ouidunum inter Belgas oppidum fini
timum sueffonibus & Veromanduis p
ximum Pariseis nunc ciuitas episcopalis nomē
satis retinens in prouincia rhemensi & frāco
rum regno sita .

n Ouidunum item celtaꝝ oppidum ultra
ligerim flumen in finibus Biturigum
proximum Auarico Biturigū oppido . ac Ge
nabi Carnutum oppido et Velaunoduno et A
gendico senonū oppidis ī regno frācoꝝ sitū.

n Ouidunum item inter celtas heduorū
oppidum ad ripas ligeris fl. proximum
Bibracte oppido heduorum in eorum finibus
& francorum regno situm .

hodie Nantes in Brettagia .

n Anetes poouli inter Celtas ofissinis Le
xobis Ambiliatibus Diablintribusq̃
proximi ex maritimis ciuitatibꝯ oceanum at
tingentibus oppositi Angliæ . ciuitas est epi
scopalis in prouincia Turonensi ac Britannia
citeriore Britonante & regno francorum si
ta nomen retinens & comitatus titulum ha
bens: qui semper ducis Britannię primogeni
to ascribitur . Sic intelligitur de foro compe
tenti Capitulo ex tenore. hos memorat Luca
nus in primo .

hodie Nautua in Sauoia .

n Atuantes populi Germaniæ citra Rhe
num fluuium per quorꝯ fines lōgo spa
tio quasi ab eius ortu Rhenus ipse citatus fer
tur proximi Heluetiis ac Sequanis . hos Con
stantienses nunc esse satis constat . Ciuitas ē
episcopalis Maguntinæ prouinciæ .

n Ouesium oppidū Germaniæ nunc Nuf
sia dictum Coloniēsis diocesis Rheno
fluuiō & Cluēsi ducatus proximū citeriores

c i

Rheni ripas attingens non memorat Cæsar :
sed Tacitus .

n Abaliæ flumen trans Rhenum Gherlẽ
sem & phrisium agrum alluēs non me-
morat Cæsar sed Tacitus .

o Rtodorus alias Octodorus Vicus
Veragrorum hodie dicitur facti
Mauricii extra Celtas Belgas &
Aquitanos in Sabaudia inter Se-
dunos Antuates & Allobrogas in ualle non
magna adiecta planicie altissimis montibus
undiq; continetur i duas partes Rhodano fl .
diuisus diocesis Sedunensis .

o Sissini populi iter Celtas ex maritimis
ciuitatibus oceanũ attingentibus proxi-
mi Lexobiis Vnellis Nanetibus Venetis Am-
biliatibus Diablintribus Curiosolitibus Sessu-
uiis Aulercis rhodonibus iter ciuitates armo-
ricas numerantur in prouincia Turonensi re-
gnoq; francorũ siti . horũ littora Britanico sũt
mari aduersa : ut refert Pomponius Mella .
hodie osej .

o Cellum est citerioris prouinciæ extre-
mum : a quo per alpes i ulteriorem Gal-
liam Centronesq; nunc Tarentasios ac Garo

cellos Caturiges Vocucios & allobrogas tra-
situs est Auillanæ & Sedusæ vicis proximū:
nunc ut coniectura est: Nouesium nuncu-
patur. Sedusa autem: ut nonnullis placet: di-
citur quasi citeriorem Galliam ab ulteriori se-
clunes diocesis est Tauriniensis: Tres enim le-
giones in Aquilegia hyemantes poterat Cæ-
sar per Rhætias uel Leopontias alpes breui-
us ultra montes & in agrorū Heluetiorū eun-
do Tridentum traducere. Sed intendens in
ulteriorem Galliam ad comprimendum Hel-
uetiorū agmen iam in agro Heduoꝝ consistē-
tium proficisci: ut opinio est: in agrum Cre-
monæ paulo ante ædificatæ dehinc placentiā
ac Taurinum peruenit: qua proximum iter
in ulteriorem Galliam erat per alpes legiones
traducturus.

o Rdolucas populos i Anglia arduis mō-
tibus proximos: apud quos Hostoriū
dux romanus Caratacum in Anglia impe-
rantem prostrauit non memorat Cæsar sed
Tacitus.

p Emani populi inter Belgas gente
nomine & numero germani ap-
pellati Eburonibus Cōdrusis Ce-
resæ usq; proximi. hos cōiectura

est fuisse inter populos dioecesis Leodiensis .

p Arisii populi inter Celtas. quia Senonē
si prouinciæ attribuuntur Senonibus
Bellouacis & Agendico oppido proximi ac
Melleduno oppido finitimi . Lutetiam habēt
oppidum: quam nunc parisiensem episcopālē
urbem inhabitant . positum in insula flumi
nis Sequanæ: quod perpetua palus influebat.
in regno francorum siti .

hodie poitiers comitatus .

p Ictones populi inter aquitanos sancto
nibus Tolosatibus Engolismensibus et
Petrragonis proximi . Eorū ciuitas est episco
palis in prouincia Burdegalensi regnoq; frā
corum siti nomen retinent comitatus titulo
insigniti .

p Rætianii populi in Aquitania proximi
Bigerionibus Vocatiis Sontiatibus Ta
rusatiis & Hispaniæ citeriori in regno fran
corum siti .

p Leumosii populi inter Belgas sub impe
rio neruiorū proximi Gordunis Leua
cis Grudiis ac Centronibus in diocesi Torna
censisiti .

hodie petragora .

p Etrocorii: quos petragorios dicim⁹ po
puli in Aquitania proximi pictauis ac

sanctonibus .eorum ciuitas est episcopalis no
men retinens in prouincia Burdegalensi &
francoꝝ regno siti .

p Rouincia Gallia romanoꝝ finitima erat
Rhodano fluuio : qui eam a celtis diui
debat ac mari ligustico & alpibus quas mari
timas dicimus & allobrogibus : quibus limi
tibus etiam delphinatus pars ac prouinciæ seu
metropoles Ebredunensis Aquensis Arela
tensis Tolosana & Narbonensis pro parte in
cludebatur : licet Viennâ urbem Strabo allo
brogibus ascribat .

p Yrenei montes altissimi maximiq; diui
dunt ulteriorem Hispaniam ab omni
Gallia .

p Rimigenos in Anglia populos Anton
næ et Sabrinæ fluminib; propinquos
socios aliquando romanoꝝ nō memorat Cæ
sar sed Tacitus .

p Annonēs trās Danubium fl. populos :
quos Hungaros dicim; non memorat
Cæsar sed Tacitus .

hodie Basyleæ populi .

r Auraci populi finitimi erant Hel
uetioꝝ iter Celtas proximi Rhe
no flumini i prouincia Bisōtina :

e iii

quos esse Basilienses coniectura est: quia per
Heluetiorum et sequanorum fines Rhenus pro
fluit. & ipsis sequanis ascribuntur. Ciuitas
est episcopalis: quam Rhenus ipse interfecat
hodie Rhodon.

r Vtheni populi prouinciales non longe
ab Auernis & sactonibus Narbona ac
Tholosa extra Celtas Belgas & Aquitanos.
eorum ciuitas est episcopalis nomen latine re
tinens in prouincia Bituricensi sita. hos Luca
nus in primo memorat nec. hic Cæsar Ruthe
nos descripsit balteo mari Ruthenis & Nor
uegiæ finitimos: licet eos Cæsar in diuersissi
ma parte Gallix esse scribat. Hi comiti Arme
niaci subiiciuntur.

hodie Rens.

r Hemi iter belgas proximi celtis fratres
& cōsanguinei proximique Sueffonum:
cum quibus eodem iure et iisdem legibus ute
bantur: unum imperium unūque magistratū
cum eis habentes: finitimi quoque Veroman
dis Treueris Metensibus Catalensi & Lau
dunensi diocesibus ac siluæ Arduennæ. Ciui
tas est metropolis: cuius omnes suffraganei
sunt in Belgica nomen retinens: in qua fran
corum rex ungitur: & consecratur, in regno

francorum sita . hos memorat Lucanus in pri
mo .

r Hedones p opuli iter Celtas ex ciuitati
bus oceanum attingentibus quæ armo
ricæ appellantur proximi Aulercis Sessuuiis
Curiosolitæ ofissinis Vnellis Venetis Ande
gavis Cenomannis . Ciuitas est episcopalis in
prouincia Turonensi & francorū regno sita .
nomen retinet & i Britannicæ ducatu cōsistit.

r Henus Germanicæ fluuius non longe a
Danubii & Rhodani flu. fontibus : &
fere in medio eorum oritur ex leopōtiis qui
a nonnullis sarmatæ dicti alpes incolunt inter
fines diocesū Sedunēsis & curiensis nō lōge
ab Italia lōgoq; spatio per fines Nantuatiū :
qui hodie Constantienses esse credūtur Hel
uetiorum & sequanorū : ex quibus sunt Basi
lienses & comitatus ferre tensis mediomatri
cum hodie Metensium qui tunc usq; ad Rhe
num extendebantur : tributorū nunc Argen
tensiu & Treuiorū citatus fertur . Ac ubi
oceano proximus est : in plures defluit partes
multis ingentibusq; insulis effectis : quas tres
fere a phrysiis ac reliquæ a Sicambris nunc
Gherlensibus & Hollandinis q olim Bactaui

e iiii

dicebantur ac a quibusdam feris nationibus incoluntur. hunc memorat Lucanus in primo. Sunt etiam qui hunc et Danubium in Rhetia oriri tradant: & non longe a locis ubi uina Oltrinasca nascuntur. Rhenus igitur non attingit sequanos hodie Burgundos nisi a finibus Heluetiorum circa Basileam usque in fines Argentinenfium. Basilea enim comprehenditur inter sequanos & suffraganea est Bisontinae metropolis. Inde est quod reliqua pars fluminis Rheni ab eius ortu circa Curientem diocesim provinciae Maguntinae usque in fines Basiliensium citra ipsum flumen fere tota ad Heluetios pertinebat: qui ueteres romanos in militatibus signis imitati capita bouum aprorum urforum et similium uexillis suis depingere consueuerunt.

r Hodanus fluuius Sedunos Veragros allobroges & Galliam provinciam romanorum a Celtis dispartiens oritur non longe a Danubii & Rheni fluminum fontibus circa fines diocesis Sedunensis prope montem: cui nunc Briga nomen est & ad Sedunum Germaniae urbem decurrens Vicum ueragrorum qui hodie sanctus Mauricius dicitur: intersecat: La cuique Lemano quem accolae Laussenensem

5
nominant admixtus & ad pontem Gebennæ
urbis eundem lacum egressus in Lugdunum
Viennam aliasq; urbes et insignia loca ac Vol
cos nunc Auignonenses prolapsus ligusticū
mare tribus ostiis influuit .hunc Lucanus i pri
mo & Tibullus in septima elegia memorant.

r Igodonum locum inter Belgas supra
Mosellam fluuium non longe a finibꝯ
Treuirorum editum: ubi Petilius Cerealis ro
manus copias Treuirorum & germanorꝯ ma
gis casu quam prudentia fudit proximū Me
tensium finibus montibus & Mosella flumi
ne septum non memorat Cæsar sed Tacitus .

hodie Santongia .

f Antones inter aquitanos populi
finitimi Tolosatibus & propinqui
Petragoriis Engolismensibus Pi
ctauis ac Galliæ prouinciæ roma
norum . Ciuitas est episcopalis in prouincia
Burdegalensi francorꝯ regno sita nomen reti
nens . hos memorat Lucanus in primo . & Ti
bullus elegia septima .

hodie Sellese in Sabaudia .

s Ebusiani populi inter Celtas alias Segu
siani extra Galliam prouinciam roma

norum trans Rhodanum fluuium primi. Al
lobrogibus sequanisq; ac heduis : quorū erant
clientes: finitimi iter Lausanensem & Lugdu
nensem dioceses siti: quos Bellicenses esse cō
iectura est . Ciuitas est episcopalis in prouin
cia Bisuntina sita duci Sabaudia siue eius an
tistiti subdita . per horū fines ad loca ubi nūc
uicus cui sanctus Amor nomen est in comita
tu Burgundia: ac recta ad Ararim qui nunc
Sagona dicitur: ubi pagum Heluetiorū Tugu
rinū deleuit Cæsar : peruenitq; circa Viredu
num et subregium castella illiū fluminis cite
riores ripas attingētia. Nisi forsan quis Sebu
fianos dicat esse Lugdunenses: in quorum dio
cesi sanctus Amor & montis Iura pars extre
ma consistunt . Lugdunum tamen urbs tem
pore Cæsar is condita nondum erat .

hodie Senna .

¶ Equana fluuius prorsus in francorum
regno Celtas posteaquā Matrona flu
uius sibi immixtus est : a Belgis definiens ori
tur prope fines Hedunensis ac Lingonensis
diocesum in ducatu Burgundia in Alseti re
gione non longe a uico abbatiæ & monaste
rii sancti Sequani ac Trecensem agrum & pa
risiensem urbē delapsus. Rhetomagū ciuitatē

mare oceanum influit nomen retinet adhuc .
hunc memorat Lucanus in primo .

hodie Burgogium in comitatu .

f Equani populi inter Celtas hodie Bur
gundiæ comitatum incolentes : quos a
Gallia prouincia romanorū Rhodanus fluui
us diuidebat : finitimi Heluetiis Heduis Lin
gonibus ac Rheno per fines comitatus nunc
Ferretensis. nihil ut uidetur : de his quæ i du
catu Burgundiæ sunt: tunc possidentes. quod
illa omnia speciali nomine Heduis & Lingo
nibus ascriberentur. nec illi dicerentur sequa
ni . sed hi solum qui a Rhodano prope Bellicē
sis urbis diocesim usq; ad Bisontinam Ciuita
tem maximam sequanorū. & ab inde usq; in fi
nes comitatus ferretensis ac diocesis argenti
næ Rhenumq; fluuium protendebantur: iter
quos fluuios Rhodani & Rheni per ciuitatē
illam Bisontinam : quæ quasi in medio est :
quinque dieꝝ iter expedito patet finibus iis
dem . Vltro quoque Ararim fluuium non lō
ge post eius ortum sequanorū fines: quos ipsa
Bisontina diocesis complectitur: protendi ui
debantur . Dicuntur autem Burgundi a bur
gorum multitudine : quæ eorum fines circū
sepit : ut Polibio . Isidoro : & plerisq; placet.

hodie Suauia .

f Veuorum gens trans Rhenum Bauaris
& franconibus finitima plusquam cen-
tum pagos habens maxima & bellicosissima
germanorum omnium Laudem putans es-
se maximam quam latissime a suis finibus ua-
care agros: & uastatis circum se finibus solitu-
dines habere: Itaque una ex parte ab eis circiter
millia passuum sexcenta agri uacare dicebantur
hoc proprium uirtutis existimantes, expulsos
agris finitimos cedere, neque quenquam prope
audere consistere. Inter hanc gentem sunt
Vlina oppidum, ciuitatesque & loca insignia
multa Bauariae: quod uetus est dominium &
Austriae ducibus ac Marchionibus Baden-
sibus comitibus de Vitemperch aliisque princi-
pibus ecclesiasticis & saecularibus subiecta: quod
ut olim referente Caesare: principes regionum
atque pagorum sunt: & in pace inter suos ius
dicunt: controversiasque minuunt. hos memo-
rat Lucanus in primo. dum loquitur de caicis
Crinigeris forte a Sueuo germanorum mon-
te dicti.

hodie Sion in ualefa .

f Edusii alias Seduni populi germani si p
Sedunum urbem incolentibus capiatur:

ut coniectura est Heluetiis & pro parte Cel-
tis annumeratur: uel saltem eis sunt finitimi.
ipsoſq; Rhodanũ fluuius irrigat. finitimi etiã
sunt Veragris inter montes quibus nunc Bri-
ga & ſancti Bernardi nomen eſt nō longe ab
antuatibus & allobrogib; germanica lingua
ex magna parte utentes. Ciuitas eſt episcopa-
lis prouinciæ Tarētaſiæ latine nomē retinēs:
in cuius finibus Rhodanus oritur. nec longe
ab eis uerſus Curiensem & Tridentinam dio-
ceſes Rhenus exoritur.

¶ Veſii populi Germaniæ: quos coniectu-
rari licet fuiſſe Conſtātienſi Baſilienſi
ac Sedunenſi agro finitimos & inter Celtas
Heluetioſq; annumerari. ſiue forte Suicenſes
eſſe: qui cum Turicenſibus quondam Helue-
tiis noſtra memoria bella geſſere. Vel Sueſii
ideſt Sueui. Nam cum ſingulis annis domo
ſueuorum media pars excederet: forte diuer-
ſas ſibi ad habitandum regiones delegerunt.
Ex quib; forſan ſunt illi maritimi: q; dauniæ
& Noruegiæ ſunt finitimi. ac qui circa Leo-
pontioſ Rhetoſq; habitant. Idem fere nomē
ſueuor; habentes a Sueuo monte: qui ab ortu
ſolis Germaniæ initium faciēs ad cimbrorum
uſq; promontoriũ magno ambitu p̄tenditur.

forte dicti.

hodie Sans.

f Enones inter Celtas & finitimi Belgis
parisiis ac carnutibus fuerāt antiquitus
ante Cæsarem in fide heduorum. Ciuitas est
metropolis: cuius omnes suffraganei sunt in
Celtica in regno frācorū sita retinens nomē:
quam i Burgundia sitam uulgus uocitat. for
san enim id inoleuit a primis Burgundiorum
regibus: quos Senonis Lugduni ac Viennæ
post incarnatum christum per multa sæcula
regnasse in Celtrica plæriq; tradūt. de quibus
potest intelligi .ff. de censibus. l. fi. & .c. Si
gens .l. vi. d. i. Hos memorat Lucanus in pri
mo.

hodie Suffon.

f Vefiones populi inter Belgas fratres &
cōsanguinei rhemorum eisq; attributi
quibus ac Bellouacis & oppidis Nouioduno
quod hodie est: Ciuitas Bractuspontioq; erāt
finitimi agros feracissimos et latissimos fines
habebāt: apud quos rex fuerat totius Gallix
potentissimus: q; etiam Britannix id est An
glia regnum obtinuerat: duodecim oppida
in Suesionibus habēs. tempore autē Cæsaris
apud eos regnabat Galba. multique gallorū

reges usq̃ post Magni Caroli tempora diu
in Belgica regnasse & coronam apud sueffio
nes accepisse leguntur . Ciuitas est episcopa
lis nomen retinens . in prouincia Rhemenfi .
prima suffraganea & i regno francorum sita.
Hos memorat Lucanus in primo .

hodie signei .

f Egni inter Belgas populi ex gente &
numero germanorum Condruſis fini
timi qui ambo populi sunt inter Eburones &
Treuiros comitatu Namurcensi Arduennæ
siluæ & ducatu Lucimburgensi Mosæq̃ flu
mini proximi . nomen retinēt . eorum oppidū
Diocesis Leodiēſis illius episcopo subiicitur .

hodie Seca .

f Calden flumen inter Belgas Mosam in
fluens in extrema parte Arduennæ sil
uæ nec longe ab Aduaticis Neruios & Tor
nacensem urbem intersecat nomen retinens .

hodie Sambra .

f Abis inter Belgas flumen neruios irri
gat & Mosam fluuium penes Condru
ſos Narmucio oppido Leodiensis diocesis in
fluit . hodie Sambram uulguſ nominat .

hodie Ifos .

f Effuuii alias Eufubii populi inter Celtas

ex maritimis ciuitatibus oceanum attingenti
bus : quæ armoricæ appellantur proximi Au
lercis Curiosolitis Rhedonibꝯ ofissinis Vnel
lis et Veneris. Hos quidam putant esse Exisio
nes: quæ ciuitas est episcopalis prouinciæ Tu
ronensis in regno francorum siti .

f Ontiates populi inter Aquitanos finiti
mi Vocatiis et Tarusatiis populis Aqu
tanis & Tolosæ ac Narbonæ ciuitatibus Gal
liæ prouinciæ romanorum & Hispaniæ citerio
ri habentes oppidum natura loci ac manu mu
nitum in regno francorum siti .

f Ibuzates populi in Aquitania proximi
Garumnis Auscis Vocatiis Tarusatiis
Coccofatibus & Hispaniæ citeriori in franco
rum regno siti .

hodie el ducato de Ghelere .

f Icambri populi Germaniæ olim ex toto
transrhenani proximi Vbiis trans Rhe
num tunc sitis Siluas et solitudines habebāt:
ad quos ex menapiorum ac Eburonū finibus
Rheni rransitu maxime ubi ipse a Mosa con
fluunt: breuis est aditus: Eburones enim Rhe
ni citeriores ripas Sicambri autem ultteriores
incolebant. nunc oppida uicos & agros Sicam
bri quos Gherlenses appellamus etiam inter

Mosam & Rhenum possident: quorū pars ē
diocesis Leodiensis. Hos memorat Martialis
in primo & Iuuenalis in satyra quæ incipit:
Ecce iterum.

hodie Cambrai.

f Amarobrinæ Locus inter Belgas ubi
Cæsar Gallorum concilium indixit: &
aliquando hyemauit: ac impendimenta exerci-
tus obsides ciuitatū Litterasq; publicas ac fru-
mentum reliquit. hanc Cammeracensem esse
urbem quibusdam placet. Sabis enim fluuius
eam interfluit. & his gallica lingua satis allu-
dit uocabulū: estq; fere locus ipse i medio Bel-
garum situs fertili ac opportuno solo consti-
tutus. Ciuitas est episcopalis & imperialis in
prouincia Rhemensis.

hodie el ducato de iorch in Anglia.

f Engoriaci populi in Anglia mari pro-
ximi et Cassis Bibrogis Trinobantib;
Ceumānis & Ancalitibus nunc forte Eborā-
censes dicti: cui satis alludit uocabulum. Ciui-
tas est metropolis forsan ab Eburonibus po-
pulis ciuitarium oceanum attingētium: quæ
inter Celtas erāt: orti uel a Segnis Belgarū
populis.

f Iluras Belgarum populos Angliæ non

f i

memorat Cæsar sed Tacitus .

f Trinici populi prope Coioniam urbem
olim Agrippam dictâ & Rheni flumi
nis ripis citerioribus adiacentem non memo
rantur a Cæsare sed Tacito .

f Armatas Germaniæ populos: qui cōtra
Sueuos Vannio Sueuorū regi ab eis ex
pulso opem tulere : non memorat Cæsar sed
Tacitus .

f Abrinam in Anglia fluuium non me
morat Cæsar sed Tacitus .

t Vlligi populi erant finitimi Hel
uetiis inter Celtas non longe ab
Allobrogibus & ut quidam opi
nantur etiam fuerunt incolæ Tu
regi oppidi nunc inter Heluetios siti : quod
forsan tunc ex illorum pagorū numero non
erat : in Constantiensi diocesi habitantes sed
ab allobrogibus satis remoti . Quidam autem
interpretatur Turegum quasi Duregum id
est durum regum . & Tullingos credunt nūc
Loringos esse dictos nomine composito ex
Lotario eorum rege Carolomāni stirpe . præ
sertim qui Lingonibus Argentinensibus &
Sequanis finitimi erant iuxta quem situm

Tullingis Heluetii non fuissent finitimi .

ε Holofaces populi Galliae provinciae finitimi Narbonensibus & Santonibus nec longe a Sontiatibus populis in Aquitania nomen retinent. Ciuitas est metropolis francorum regni subdita : licet uulgo in provincia esse dicatur : ut etiam Cæsar ipse descripsit .

τ Iguvini pagus & populi eius quartam partem Heluetiae continebant ac inter Celtas erant. Inde forte coniectura est eos esse : qui nunc Turegum cum agro adiacente apud Suitenses Basilienses & Constantienses incolunt .

τ Heutoni populi ultra Rhenum fluuium fuerunt : ex quibus & Cimbris Aduaticum fuere prognati : apud quorum loca cum id flumen in Galliam uenientes transissent : impedimenta cum Vnius fere legionis praesidio reliquerunt . Vnus autem Theutonos credit : qui Fræconiam et Bauariam Germaniae regiones eisq; finitimas terras inhabitant . Vulgus uero omnes citra & trans Danubium populos appellat Theutones . Hi forte eorum finibus quondam pulsati a Sueuis q; quam latissime agros desertos possidere gloriabatur : sese Cimbris

lociarunt: cum quibus a romanis duce Mario
cæsi sunt. Hos memorat Lucanus in primo:
quos Pomponius Mella Albi flumini Cim
brisq; Hermionib; & Sarmatis propinquos
tradit: Theutones tamen eos esse qui trās Da
nubium ad dexteram eius inhabitant: plures
scripsere: inter alpes scilicet Italiæ imminen
tes et Danubii alueum incolentes. Dicti autē
forte sunt a Tuischone eorum rege Manni
filio: ut sentit Tacitus in libro de situ Germa
niæ in principio: quibus italica ac Gallica lin
gua satis alludunt.

t Reueri populi iter Belgas in confinibus
Germaniæ finitimi Neruiis Menapiis
Eburonibus Rhemis Mediomatrib; id ē me
tensibus & Rheno fluuio usq; i pontem quo
item Cæsar traiecit exercitum: quæ pars nūc
est Coloniēsis diocesis: qua antiquior Latior
et feracior fuit Treuerēsis: fere autem omnes
treueri Germanica lingua utuntur, et nisi ex
ercitu coacti imperata non faciebant. Nam ci
uitas propter Germaniæ uiciniam quotti
dianis exercitata bellis cultu & feritate non
multum a germanis differebat. horum inter
gallos uirtutis opinio erat singularis: et pluri
mū eqtatu peditatuq; ualere existimabatur.

nomen retinent. Situs ciuitatis est natura
munitus. metropolis ipsa est. Hos memorat
Lucanus in primo.

hodie Trabur.

t Ribores alias Tribotes alias Triboti po
puli Germaniæ in finibus Celtarum &
Belgarum finitimi Tulensibus Basiliensibus
Spirensibus Lingonibus & Rheno fere oēs
germanica lingua utentes. ciuitas est episcopa
lis prouinciæ Maguntinæ nunc Argentinen
ses Latine dicti: quibus uulgaris sermonis cū
ueteri satis alludit uocabulum. Hi sunt in re
gione Helsingia. Hos memorat Lucanus in pri
mo.

hodie Tors.

t Vrones populi inter Celtas Carnutibꝯ
& Andegauensibus finitimi proximi
oceanō. Ciuitas est metropolica: cuius omnes
suffraganei sunt in Celtica et ex maiore parte
in Britanniæ citerioris ducatu nomen retinēs
in regno francorum sita: quam & Andega
uensē urbem sanctus Lodouicus francorꝯ
rex a Britanniæ ducatu detraxit. De cuius ta
men prouincia omnes aliæ Britanniæ etiam
Britonantis ciuitates remanserunt: ut ante. c.
Hoc quippe. iii. q. vi.

f iii

hodie Torfa .

t Arufatii populi in Aquitania proximi
Vocatiis Sonciatibus Tarbellis Garum
nis Coccofatibus & Hispaniæ citeriori . Hos
coniectura est fuisse populos Tursæ : quæ ci
uitas est episcopalis in prouincia Auscitana et
francorum regno sita .

t Arbelli populi in Aquitania proximi
Bigerionibꝫ Sontiatibus Vocatiis Tar
rufatiis & Hispaniæ citeriori in regno fran
corum siti .

t Enchateri Germaniæ populi transrhena
ni : qui cum Vsipteribus & magna mul
titudine hominum : a Sueuis diu agitati & tri
ennio uagantes Rhenum fluuium transue
runt non longe ab ostio quo Rhenuꝫ ipse ma
re influit & menapiorū agros utranqꝫ flumi
nis ripam incolētium occuparunt : quo satis
constat Menopiorum fines quos plæriqꝫ opi
nantur Iuliacenses fuisse multoꝫ quam nunc
maiores extitisse . hæc gens posthac Rheno
discreta sollicitauit Vbios tūc agrippinēses :
ut a romanis deficerent initio imperii Vespā
siani : ut scribit Tacitus .

hodie la thamise .

t Hamesis fluuius i Anglia fines iterioris

regionis a maritimis ciuitatibus diuidēs a ma-
ri circiter passuum millibꝯ octoginta id uno
omnino loco pedibus atque ægre transiri po-
test. & in mediterraneis illius insulæ locis ori-
ens nauigabilisqꝯ oceanum influit.

† Rinobantes pupuli in Anglia prope fir-
missimam earum regionum ciuitatem
incolentes mari proximi & Ceumagnis Sen-
goriacis Ancalitibus Bibrogis ac cassiis An-
glia populis forte ab Austro uento: ut mos
illarum regionum fert: dicti.

† Octusages pupuli olim galli fertilissima
Germaniæ loca circa Herciniam siluam
occuparunt: atqꝯ ibi confederunt summam iu-
sticiæ & Bellicæ gloriæ opinionem habentes
in ea inopia egestate & patientia qua germa-
ni permanentes eodē uictu & cultu corporis
utentes. His forte frācones Germaniæ popu-
li eisdē locis proximi successerunt. a quibus
franconibus postea cis Rhenum trāsuntibꝯ
& Galliam uelut priscum propriumqꝯ solum
repetentes occupantibꝯ circaqꝯ parisiōs sedē
eligentibus Frācia dicta est: ut plærisque pla-
cet: Ex his Toctusagibus forsā erāt: hi quos
Mallius romanorum dux in Gallogrācia
strauit.

t. Auriaci alias Rauriaci populi Germania
proximi Nemetum & Heluetiorū
finibus a quibus silua Hercinia oritur: & for
te erant Rauriaci: qui proximi Heluetiis cir
ca Basiliensiu fines habitabant. hi tamen Her
cinia silua non erant proximi sed Baceni sil
ua quæ nigra dicitur inter fluente tamē Rhe
no.

hodie Tungrs.

t. Vngros Belgarum populos non memo
rat Cæsar sed Tacitus. hi cis Rhenum
& Mosam inter Eburones numerantur: oppi
dum est nomen retinens, olim ciuitas episco
palis. huius sedes posthac fuit ad Leodiensem
urbem translata usq; ad cuius oppidi moenia:
ut plerique uolūt: oceanum protendebatur.
cuius rei quædam illic uetustatis adhuc monu
menta uidētur. Inde Cæsar scribit Eburones
fuisse mari proximos. Tungris fere finitimi
sunt Tassandri oppidum: cui sanctus Trudo
nomen est diocesis Leodiensis incolentes.

t. Olbiacos in finibus Agrippinensium
populos non memorat Caesar sed Taci
tus.

t. Vbantes Germaniae populos: qui Phri
sia pattem mari oceano Rheno flumini

ac Lacubus proximam saltibus & paludibus
abundantem : incoluerunt : quam ante Cama
ni populi habitabant : nō memorat Cæsar sed
Tacitus .

r Igenos populos Angliæ : quorum rex
Prasutagus Neronem imperatorē Hæ
redem instituit : non memorat Cæsar sed Ta
citus .

u Xellodunum oppidum in finibꝯ
Cadurcorum inter Celtas non lō
ge a Gallia prouincia romanorꝯ .
monte egregie loci natura muni
to sitū : cuius partes omnes præruptissimis
saxis difficili ascensu & flumine infimam ual
lem diuidente : totum poene montem cingē
te præmunitæ erant . Sub cuius etiam muro
magis fons aquæ prærumpebat ab ea parte :
qua fere pedum trecentorum inter uallo flu
minis circuitus uacabat .
hodie Iuliens alias secundū alios Valcāburgo .

u Atucca inter Belgas castellum quasi in
mediis Eburonum finibus non longe
a colle uno siluis & tumulo ac magna conual
le : ubi Titurius & Arunculeius romani hye
mantes : cū legione una & quinque cohortibꝯ

a duobus Eburonum regibus dolis intercepti
sunt. Id castellum proximum fuisse ducatus
Limburgensi nec longe ab Aquisgrani urbe
uerisimile est forsane eo loco ubi nunc est ca
stellum: cui Valcatus mons nomen est. Va
tucone tamen Castello: ut Cæsar ipse descri
bit: suberat Rhenus fluuius: propterea nonnulli
credunt Vatuccam castellum fuisse: ubi nunc
est Iuliacum oppidum: quod ducatus est titu
lus inter Aquisgranum & Coloniam Germa
niæ urbes cisterneanas: quod a Iulio Cæsare
denominari putant: ubi adhuc plura insignia
ueterustatis monumenta apparent.

u Ocontii populi extra Celtas Belgas &
Aquitanos citra Rhodanum: Centroni
bus idem Tarētasiis finitimi et Allobrogibus
ultra alpes gratas quibus hodie mons cinerum
sive Cinesius nomen est. Hos hisara flumen
alluit: & memorat Lucanus in primo.

u Rbigenus pagus Heluetiorum inter
Celtas.

hodie Besançon

u Esuntio oppidum maximum sequanorum
natura loci munitum inter Celtas nunc
comitatu Burgundiæ circumseptum: Ciuitas
est imperialis ac metropolis nomen retinens

mutata littera, u. in. b. ut romanis & Vasconibus pronunciandi mos est. Situm habet: qualem Cæsar i commentariis descripsit. præterquam quod nūc eam idem fluuius ex magna parte interfecat. In illa sunt loca uetusta: qualia Romæ: quæ Pantheon. Campus Martis & Campusq; Mineræ uulgo semper latine dicta sunt: multaq; alia prisce uetustatis monumenta consistunt.

hodie Vuormaza in germania.

u Angiones populi germani iter Belgas numerantur: finitimi Tulensibus Mentensibus spirensibus Magutinis ac Rheno flumini oēs fere germanica lingua utentes. Ciuitas est episcopalis prouinciæ Magutinæ nūc Vuormacienses dicti Hellsatæ quæ olim Heluetia nunc gallicis nūc autem germanicis uiris ascripti. quo magis ipsi & spirenses ac Argentinenenses quin & Maguntini tāquam oēs altæ Alamanie attributi & ad ripas Rheni ciuitates sitæ uiderentur inter Celtas forsan collocandi: nisi quis recta a Matronæ fluminis ortu ad Rhenum fluuium Celtas his finibus a Belgis dispartiat: quibus Belgis parum ratione Viredunum quæ ciuitas est episcopalis prouinciæ Treuerensis in ducatu Barrensi

consistens ascribetur .

alias Volge Auengion.

u Olsci populi prouinciales non lōge ab
Artemicis: q nunc Aurasiccenses sūt:
Tolosacibus Narbonensibus Massiliensibus
Gaballis Cadurcis Heluiis ac Rhutenis extra
Celtas Belgas & Aquitanos. Hos Rhodanū
fluuius: citra quem sunt: alluit . posthac ligu
sticum mare influit. Anennici pridem a non
nullis nunc Auignonenses dicti. Ciuitas est
episcopalis prouinciæ Arelatensis olim uero
Vienensis maiorum nostrorū memoria patri
monio beati Petri emptionis titulo dedita. hic
M. Tul. Ciceronis patrē ortum esse cōiectu
ra est: ac Heluiam uxorem ei gēte propinquā
gallam magis quam italā delegisse: ne quod
ignotus & aduena esset: sibi ab irata uxore
obiiceretur.

u Ienna ciuitas metropolis in Gallia pro
uincia romanorum nunc delphinatu ex
tra Celtas Belgas & Aquitanos: quā fluuius
Rhodanus præterfluit: ad eius citeriores ri
pas sita p̄xima auernorū finibus dispartiente
Rhodano huduorumq̄ finibus Cæsaris tem
pore: ad quos Matiscon oppidum nunc Ciui
tas p̄tinebat hodie Lugduno ciuitati finitima

benep sita. Inde ut quidam opinantur cum
lege hortensia absq; decreto senatus populiq;
romani in caput romani ciuis animaduertere
non liceret: quos bene ac diu uiuere senatus
cupiebat: Viēnā relegabat. propterea Tullius
consul Cethego Lentuloq; & reliquis coniu-
rationis Catilinae consciis laqueo in carcere
Tulliano extinctis domo populariter diruta
exilio mulctatus est. ceteros in maurianam
siue morianam Viēensis diocesis regionum
Tarentasiis proximam ubi perpetuæ niues ac
tenebræ extant: ut de ponto scribit Ouidius
in suo de tristibus ac uelut ultra Sauromatas:
ut cito morirētur: deportabat. sic & Viterbiū
quasi uita inermium ueteranorum dictum: q-
bus benemerētibus & honesta militia missis
locus ille quietis ac inter Balneas ad curandas
ægritudines Romæq; proximus: ut ab his si
opus esset: mox consiliū haberetur: designa-
batur. his romana latinaq; lingua satis alludit.
Viennenses autem Strabo allobrogibus attri-
buit.

hodie la Valle de' Cassel.

u Ellocasses populi inter Belgas morinis
Neruiisq; finitimi proximi Ambianis
& atrebatibus. Hi hodie Castletenses dicti

in comitatu Flandriæ & francorū regno morinensiq; diocesi siti istar tribus seu pagi sūt.

hodie Varmendois .

u Eromandui populi iter Belgas Rhemis Atrebatibus Neruiisq; finitimi nomen retinent in francorū regno siti ac ex magna parte in diocesi Laudunensi ac Sussionensi & ex toto in prouincia Rhemensi instarq; prouinciae habētes: inter quos sunt incolae oppidi sancti Quintini : quos rex repetit .

hodie Valois in Sabaudia .

u Eragri populi extra Celtas Belgas & Aquitanos iter Sedunos antuates & allobrogas montesq; sancti Bernardi & Brigam. quos ueragros Rhodanus fluuius interlabitur . Caput gentis est uicus ubi abbatia : cui sanctus Mauricius dicitur: diocesis Sedunensis: quidquid tamen agri trans Rhodanū possidebant : Celtis ascribitur . per hos ad montes illos: quos Cæsar summas alpes nominat: ex Gallia in Italiam uenientibus aditus est .

u Eneti populi inter Celtas ex maritimis ciuitatibus oceanum attingētibus: quæ Armoricæ appellantur: proximi Vnellis osifinis Curiosolitibus Sessuuiis Aulercis Rhedonibus . Hi ut quibusdam placet etiam ciantes

dicti sunt in prouincia Turonensi & regno
francorum siti. Ciuitas est episcopalis: cuius
amplissima erat auctoritas omnis oræ mariti
mæ regionum earum in Britannia Brutonan
te. Sunt præterea alii quidam populi Auinio
nensibus proximi Venusinum comitatum in
colentes patrimonio beati Petri sub diti. Hos
partem Galliæ prouinciæ romanorū fuisse q
busdam placet.

u Nelli populi inter Celtas ex maritimis
ciuitatibus oceanum attingentibus pro
ximi Andibus Venetis osissinis Lexobiis Cu
riosolitis Sessuuiis Aulercis Rhedonibus in
ter ciuitates armoricas numerati in prouincia
Turonensi & francorum regno siti.

u Ellaunii populi inter Celtas proximi e
leutetis Cadurcis Gaballis & Auernis:
quorum sub imperio esse cōsueuerant. Ciui
tas est episcopalis in prouincia Bituricensi no
men retinens. A multis tamen sancti Flori ci
uitas dicitur

u Ellaunodunum inter Celtas oppidum
Senonum propinquū Agendico Seno
nū oppido ac Genabi oppido carnutū. Quod
Genabis oppidum pons ligeris fluuii contine
bat. nec longe ab Auarico & Nouioduno

oppidis Biturigum in francoꝝ regno sitū .
alias uocates nunc Vascones .

u Ocatii populi iter Aquitanos proximi
Tarusaciis Sontiatibus Tarbellis Bige
rionibus Garumnis Garitibus Coccoſatibus
& Hispaniæ citeriori in regno frācorum ſiti.
abhis forte Vascones dicti. Hos coniectura ē
fuiſſe Veſaticos . ciuitas eſt episcopalis in pro
uincia Auſcitana & francoꝝ regno ſita: quos
Vaſatenſes dicimus .

alias Vſipii .

u Sipetes Germaniæ populi trāſrhenani:
qui cum Tenchateris & magna multi
tudine hominum a ſueuis diu agitati: et trien
nio uagantes Rhenū fluiuium tranſierūt non
lōge ab oſtio ubi mare influit : & menapiorū
agros utrāq; fluminis ripam incolentes occu
parunt. Ex hoc cōſtat menapiorū fines: quos
plæriq; opinātur Iuliacenſes fuiſſe : multo la
tiores maioresque extitiſſe & agros ducatus
montēſis Rheni ripis ulterioribus adiacentes
ac etiam chuenſis poſſidiſſe .

hodie Coloniēſes .

u Bii germani populi olim tranſrhenani:
quorum fuit ciuitas ampla florens : ut
eſt caput germanorū: qui paulo ſunt eiſdem

generis etiam cæteris humaniores : qua Rhe-
num attingunt : multūq; ad hos mercatores
uentitant : & quod ipsi propter propinqua-
tem gallicis sunt moribus assuefacta. Hos sue-
ui diu & sæpe bellis experti finibus expelle-
re ad nixi sunt : & sibi uestigales fecerunt :
multoq; humiliores & infirmiores reddiderūt
in quorum fines Cæsar prima uice trās Rhe-
num exercitu per montem in menapiis factū
ducto uastatis agris sicambroz se recepit .
Secunda autem uice paulum supra eum locū :
quo antea exercitum traduxerat : pontem in
finibus treuiroz perfecit : Legionesq; tradu-
xit : cuius pontis ultima pars traſthenana ri-
pas ubiorum contingebat. Hos esse Agrippi-
nenses nunc Colonienses a Claudio Cæsare
Agrippinæ uiro receptos plærisq; placet : q;
ut uerisimile est : a sueuis compulsi citra Rhe-
num curante Agrippina ex his orta urbem
condere & habitare coeperūt. quæ ciuitas pau-
lo post cum romanorū socia esset : ac nup con-
dita fatali igne : ut Tacitus scribit : consum-
pta est. et fere eodem tempore simili casu Lug-
dunum incensum & dirutum esse constat : ut
in epistolis refert Seneca . Vbi igitur Cæsa-
ris tēpore ut coniectura ē : loca ubi Marchiæ

comitatus a duce cliuense nunc possessus. Su-
farū Trimonia & Vessalia oppida sūt: parsq̃
ducatus montensis incoluisse præsūmūtur:
quorum adhuc magna pars ad Coloniensem
ecclesiam pertinet. Hos Tacitus transrhena-
nos etiam suo tempore fuisse scribit: quod for-
te ad utranq̃ Rheni ripam uicos agros posses-
sionesq̃ haberent. Sic & allobrogæ ad Rho-
dani ambas ripas & menapii tunc ad Rheni u-
tranq̃ ripam sic & phrisii & Gherlenses ad
ipsius Rheni ambas ripas uicos agros posses-
sionesq̃ habebant: et adhuc possident, quin et
aliquando usq̃ ad Rhenum fluuium protēfos
saxones fuisse quibusdam placet: quod facile
est: cum quis origine saxo illic forte aliquid
possederit: ut sæpe principibus alienigenis
hoc diuerso iure contingit.

u Osegius mons in finibus lingonū a quo
Mosa fluuius profluit non longe a fon-
te Matronæ fluuii in francorum regno sitū.
hunc memorat Lucanus in primo.

u Ocetius mons in Heluetiis: quem Cae-
sar non memorat sed Tacitus.

u Atasticam insulam in flumine Rheno
finitimam Bactauis et Phrisiis: quæ est
diocesis traiectensis nō memorat Cæsar sed

Tacitus. Bactuos autē quos Holādinos dici
mus: longe alios esse certum est ab illis Holā
dinis: qui prope balteum mare ac Daciam ha
bitant: sicut & alia est circa id mare & Daciā
Zelandia.

u Vallis est pars fluminis Rheni: quam
Mosa fluuius recipit ante quā in Bacta
uos & mare oceanum fluat: & est diocesis tra
iectensis prope Nouomagiū oppidū in Gher
lia & traiectensem urbem episcopalem nomē
retinens.

u Indonisse Locū prope Maguntia urbē
cisrhenanā nō mēorat Cæsar sed tacitus.

u Ascones in Aquitania populos nō me
morat Cæsar sed Tacitus.

u Etera castra hibernorū romanorū locū
citra et prope Rhenum fluuium amplū
habentē uallum: cuius pars in collem lenitur
exurgens pars æquo adimitur: ubi oppidum
& obliqua in Rhenum moles. Cuius obiectu
uolutus amnis & Latitudo camporū inter ciui
tates Traiectensem & Colonensem: quibus
Cæsar Augustus crediderat: non memorat
Cæsar Hibernis obsideri premiū Germanias
sed Tacitus nunc in Cliuensi ducatu situm.

u Adam inter Colonensem & Traiecten

sem urbes locū ultra Nouesiū Rheno fluuio
& cis eum adiacentem non memorat Cæsar
sed Tacitus nunc in dominio cliuensi situm.

FINIS

c
Larius autem hæc scrutari
uolentibus non inutile erit
uidere prouinciale cameræ
apostolicæ ac quorūcūq;
ordinū etiam mendicantiū
& gesta concilioꝝ: Legen-
dasq; & chronicas diuersarū regionum & sã-
ctorum ac itinerarium Antonini pii conscri-
ptum instar eius: quod edidit Iulius Cæ-
sar: cui iter nomen fuit: ut in uita eius Sueto-
nius refert.

f I autem insula Britannia a Cæsare citra
diuersissimum nomē accepit: Nam An-
glia nuncupatur: ut aiunt ab Anglo rege sic
dicta: nec in Gallia erat ulla minor Britania
nec Francia Burgundia Borbonium Lotorin-
gia Brabantia Sabaudia Flandria Normania
Hanonia Vasconia Delphinatus Piccardia ac
ut plurimum in uniuerso orbe regna prouin-
ciæ insulæ mōtes flumina fontes siluæ Maria
Ciuitates & loca quæ memorant Ptolomæus
& Strabo: penitus mutauerūt nomina. Nam
Lusitania nūc Portugalla. Numidia nūc Bar-
baria. Scythia nūc Tartaria dicūtur: et Romā
multa nomina habuisse scribitur: diuersisque
nominibus eadē flumīa ac loca sæpe appellari

constat: nō mirandum est : si antiqui populo-
rum situs plærunq; prorsus ignorantur : qui-
bus hominum uoluntates uel rerum euentus
nomina penitus diuersa posthac indiderunt .
Cum igitur tot ac tam insignia loca in quib;
præclaros uiros in omni scientia disciplina &
arte fuisse uerisimile est : prorsus perierint: ut
difficile sit disqrere: situs ubi tunc erāt. Quid
est : quod pro sola fama ad posteros transmit-
tenda ædificando bella gerendo . honores am-
biendo uel studendo aut scribendo sæpius ēt
quæ dei sunt : negligendo tantopere singuli
homines se excruciant .

i Nbelgica itaq; quam multa sunt franco-
rum regi non subdita & in celtica etiā
quamplura : & in aquitanica quædam esse af-
feruntur. Sed unicus est rex : ubi quammul-
ti olim fuerant : ut Cæsar ipse descripsit: nisi
forsan eos: qui superiorem nō recognoscūt:
reges opinemur . maxime cum nunc plæriq;
scribant scissum esse imperium. nec romanum
populum aut imperatores constat fuisse or-
bis dominos : q; assidue multos amicos socios
fratres cōsāguineos et reges nominauerint :
quos subditorum loco sine armis habere neq;
uissent : reliqua etiam quæ citra Rhodanum

sunt : de francorum regno non esse : certum
dicitur . & Cæsar primus Galliam ac Germa
niam atq; Britāniam romanis subiicere cona
tus est . Quæ tamen prouinciæ non multum a
romana potentia distabant : cuius terminos
in Gallia Rhodanus fluuius præfiniebat : ut
nonnulli scripserunt .

i IN Gallia uulgo regna a potentioribus
occupabantur sicut & in plæriscq; locis
assidue uidemus ac legimus . In Eburonibus
enim erant duo reges & in Gallia complures
& in Anglia solum . In ciuitatibus maritimis
quinq; . Nam tunc forsan erant reges . id est
regentes seu dominantes : qui mos etiā apud
græcos usq; ad nostra tempora inoleuisse dici
tur :

c Aesar uirtute equitatus peditatusq; ger
manici ac Hispanorum equitum &
dissen sione gallorum : apud quos semper duæ
factiones fuerunt : ut hominibus naturale ē :
maxime uicit in Gallia . Sicut enim animalia
animalibus : sic homines hominibus capiun
tur .

c Aesar in commentariis ubiq; omnes ad
uersos casus : uel siquid minus honorifi
ce aut non ex pposito successit : ualde copiose

g iiii

mirificeq; excusauit: ut quando bis ultra Rhe-
num & prima uice in Angliam traiecit exer-
citum: & indiscessu eius obsidiōe Gergouix
oppidi in Auernis & in clade Cottæ & Arū-
culeii ab Eburonibus accepta. cuius rei dolo-
re multis mensibus intonso capillo perstitit:
licet alias usq; ad morositatem pilos ne dū ra-
deret, sed etiam euelleret: ut i eius uita Sueto-
nius refert. In suis præterea conficiendis ne-
gotiis celeritatem designans nedum dies sed
horas & momenta expressit. In haustu quoq;
fontis apud Cadurcos cum Vxellodunum ex-
pugnaretur: diuertendo se solū id præuidisse
affirmat, & alibi multis in locis cædes hostiū
eiusq; uictorias enumerans lateq; describens:
suorum autem perniciem stragem & cladem
cui ipse etiam sæpe interfuit paucis perstrin-
gens.

c Aesar eius sæuicia in præcidendis mani-
bus omnium qui arma tulerant: quos
capto Vxelloduno oppido in finibus cadurco-
rum illic comperit: ac cædendo ætate confe-
ctos mulieres & infantes expugnato Auari-
co Biturigum oppido & plerisque in locis ab
se clæmentiam & humanitatē abdicando quo
ad potest excusat.

c Aesar in commentariis gallorum orationes supplicata & actus suauiter dilucide humanoque modo: ut gallis natura est: expressit: germanorum uero itidem: ut eorum ferunt mores ac pleraque alia inseruit: quae latinorum seu romanorum uerbis explicita non usque adeo placuissent quo fit: ut eius historiae contentus elegantior superque modum acceptior semper extiterit: quod cum L. ius historicus non adeo obseruauit: a plerisque ei uitio traditum est.

c Aesar in commentariis animose nimis ac frequenter exprobrauit mobilitatem ac infirmitatem gallos: & quod nouis rebus studeret: quos plerumque appellauit barbaros: quae omnia plus auctoritatis ponderis ac fidei suis commentariis attulisset: in quo historiae praecipua excessisse uidetur. satis enim fuisset narrare acta: ex quibus in legentium animo postea resultare potuissent singula: quae ipse hostibus imputauit expressius. hinc coniectura est: ut etiam Asinio Pollioni & Suetonio placeat: Caesarem si per otium licuisset: ac diutius uixisset: curaturum haec ac pleraque alia notadigna in commentariis emendari.

m Vtationem quoque nominum in Germania facile cognoscimus quandoquidem circa tempora Caroli manni francorum regis Gregorius papa Tertius: ut Ratisponē sis ciuitas in metropolim Baiouariæ erigere tur: scripsit Bonifacio tūc maguntiacō archiepiscopo ac Vtiloni per id temporis Baioariæ duci & uniuersis opinatib⁹ ac populo prouinciarū Germaniæ Turingis & heffis & uistressis & Vuedressis & Lognoais & Suditodis et Grabeldis & omnibus in orientali plaga constitutis: ut in ueteri & autentica ipsius Bonifacii legenda habetur: quæ nomina ex parte sunt mutata: prout & fere in tota Germania usq; in balticum mare ac Danubii ostia, id tamen unum ubiq; remansit: quod ciuitates oppida & uici sicut olim continebantur nomini bus populorum: ita & ut plurimum hodie eis in locis sūt earundem prouinciæ ac diocēsū: ut prædiximus.

n Ecī gallia solum aut Germania mutata sunt nomina: sed in omni Italiæ parte alijsq; locis, Lombardiæ enim pars circa Ianuā urbem & Taurinos populos olim Gallia trās padana dicta est: dehinc Liguriæ nomen habuit. Citeriorē uero partem insubres populi

habitarunt.

p Rouincia Bononiensis in radicibus ap
pennini montis olim flaminia : post ae
mylia dicta . nūc Remandiola appellatur .

f Lorentia ferentinorū urbs olim romano
rū colonia ethruriæ ciuitas prisco nomi
ne Confluentia siue fluentia dicebatur.

m Archia Anconitana olim picenū uoca
batur .

l Ocus Cannarum in Appulia ubi stra
ges maxima romanorum duce Anniba
le poeno Canusium dicitur.

A ppuli olim Marfi uocabantur .

Neapolitanū regnū olim Ausonia dicebatur

M aiorica & minorica īsulæ uocabātur olim
baleares .

C ampania olim . nunc a multis terra laboris
appellatur .

H ispania ulterior nūc a pluribus castella uo
catur .

E pidaurum ciuitas iuxta dalmatiam . hodie
ragusium quasi lauofium a ripis dictum.

A rmenia maior et asia minor hodie Turchia
dicitur .

R asia olim galatia dicebatur .

T arentini fuerunt coloni lacedæmoniorum.

- P** athon transmare uersus Hierusalem olim
ptolemais uocabatur .
- C** herronesus cimbrica hodie dacia uocatur .
- P** erinth^{us} thraciz olim metropolis, hodie he
raclea dicitur uetusta in ponto ciuitas .
- L** yrim Italiz fluium prope beneuentu &
Minturnum garilianum dicim^{us} : qui ante
glanicus uocabatur .
- P** apiam urbem olim Ticinum Vocabant .
- E** dissa ciuitas Versus Hierusalem , ab agaro
rege suo : cui christus ante passionem scri
psisse dicitur epistolam : ut historia eccle
siastica refert, uocatur Arach .
- E** lia olim nunc Hierusalem, dicitur siue Elia
cum, ab Helio Hadriano condita : a priscis
tamen usq^{ue} i tempora christi Hierusalem
dicta est .
- C** astrum nouum : nunc ciuitas uetula : in e
thruria non longe a Roma .
- F** regellatum oppidum : non longe a cassino
monte in campania : nunc pons curuus di
citur .
- C** astrum nouum olim prope Adriam & A
sculu^m urbes nu^{nc} factus Flauianus dicitur .
- C** assiolos olim nunc Taliacozium dicitur .
- S** eptempeda nunc sanctus Seuerinus non
longe a camerino urbe .

A ngelum nunc ciuitas sancti Angeli . non
longe ab Ortona .

P orsullis nunc Maxianopolis ultra mare in
Græcia ac uersus dyrrhachium .

B yzantium nunc Constantinopolis & pri
us ligos dictus .

I llyricus olim . Sclauonia nunc dicitur .

N icopolis in palæstina olim emmaus uocaba
tur .

E phyra olim . nunc Corinthus dicitur .

T riballi nunc & Rasciani .

E scas ciuitas nunc Esculum .

E rdonias Laquiduiola nō lōge ab Equotucio
& hidrunto .

H egnaciæ nunc Iuuenatium nō longe a brō
dufio .

V indelici postea Rhæti . Noriciq; dicti dehinc
Sueui demū Baiuarii australesq; nominati .

V ienna ciuitas metropolis in austria olim
flauianum dicebatur .

B oetia . quæ prius dicebatur aonia .

A egyptus antea aeria .

Macedonia prius emathia .

T yros . postea Sarra . phoenix & postremo
Tyrus .

T hracia ante Sithon dicta est .

Recinates nunc Recanatenses dicuntur .
Eporedia nūc hyporigia ciuitas episcopalis
 circa alpes galliæ imminentes & proxima
 augustæ taurinorū . atq; augustæ p̄torix.
Samos ciuitas. postea Samothracia dicta est.
 Virgilius in .vii.
Ligusticum mare .olim Lunæ ciuitatis dele
 tæ. nunc pisanum dicitur .
Trasimenus Lacus. hodie perusinus dicitur .
 inter perusium & Cortonam
Verbanus Lacus Mediolanensis diocesis ho
 die lacus maior dicitur .
Larius lacus hodie comensis dicitur non lō
 ge a Mediolano .
Bænacus lacus hodie gardæ lacus dicitur Bri
 xiensis diocesis .
Sebinus lacus hodie Iseilacus dicitur brix
 iensis diocesis .
Eripilis alias empilus lacus .hodie lacus mō
 tis orfani dicitur .unde Lamber fl. effluit
 Mediolanensis diocesis .
Heloredia in Insubribus castellum .hodie an
 gleria nuncupatur Vnde Mediolani duces
 comitatus titulum assumunt:
Vaticanū : ubi basilica sancti Petri Romæ
 citra tiberim & in prouincia tusciæ . post

leonina nomen habuit a leone papa .

Alba græca nunc Belgradum dicitur in Vn
garia oppidum .

Bithinia hodie granata dicitur .

Amnici populi fuere . ubi hodie falernum
Vinum in campania Romæ .

Neapolis uersus Hierusalem dicebatur olim
Samarita una cum terra Sebasten & carix
ciuitas est . hoc nomen habens .

Samarita in Iudæa ciuitas . post ab herode an
tipatre Sebasten nominata est in honore
augusti Cæsaris .

Patracesis ciuitas episcopalis uersus Arabiā
& Hierusalem . uocatur græcum .

Cæsaria Philippi ciuitas episcopalis uersus
Hierusalem : nunc bellinas uocatur .

Sidionensis ciuitas uersus Hierusalem . nunc
beliei castrum dicitur .

Anienis flad suburbana Romæ nunc Tibe
rinus dicitur .

Peloponnesus prius egialea . post apia dein
peloponnesus dicta nunc uero Morea .

Veientes seu uehi urbem ueterem in etruria
ciuitatem quasi uegetis figuram habeat :
incolebant . uel ut uerisimilius est . urbem

castellanam Romæ proximiorē .

Faliscōrum oppidum : hodie montem flasco-
nem in ethruria nominant Sūt tamen qui
dicant faliscos Siciliam non longe ab æt-
na monte habitasse .

Allia flumen in ethruria clusium urbem irri-
gans et thyberim nō longe a Roma influ-
ens : nunc Pallia dicitur .

Aganippe mons Boetiæ prius dictus ē enip-
pe .

Agrossus mons Romæ . nunc palatinus dici-
tur .

Beroe non longe a cretico mari olim Rolo-
manda dicebatur .

Ptolemais claudii Cæsaris in Syria post acrō-
dicta est . quæ & prius acron nominaba-
tur .

Lucania olim : nūc est calabriæ pars . reliquā
brutti occupant .

Mitylene insula leſbos olim dicebatur .

Saleſteria olim apud britannos nūc carcara
dicitur .

Indiæ silueſtris ac montuoſæ regio olim
dædala nominabatur .

In mauritania ubi olim luſa & tota fuere
oppida . poſtea Tigni fuit conditum : a quo

Tingitana mauritania dicta est.
C ornellii forum, nunc Imolam urbem dici
mus.
M arzacū olim cappadociæ ciuitas, postea cæ
sarea nominata est.
C apitolinus mons romæ. ante Tarpeius, ac
prius dicebatur Saturnius.
M odoetia lombardorum oppidum, prius ap
pellabatur Maguntiacum a Maguntia cis
rhenana germaniæ urbe: quæ a mogano
fluuio illic rhenum fl. in fluenre appella
ta est.
P hrondis thessaliæ mons olim Mempheus
uocabatur
A mbracia ciuitas in epiro: postea ab octauia
no Cæsare, nicopolis est appellata.
S ipontina ciuitas in appulia mons garganus
dicitur.
T molus Mæoniæ mons, prius dicebatur Ti
molus.
V elia in Calabria ciuitas, ante appellabatur
helia.
R egis mons inter Pannoniam & Italiam.
prius Arnafete uocabatur.
S inai mons alias Oreb. & interdum choreb
nominatur.

h i

Sipylus mons inter lydiam et phrygiā olim
 Tantalus dictus est .
Taurus asiæ mons idem quod Taurois mōs
 esse creditur uarioq; ac longo flexu in ocea-
 num tendens diuersa nomina assumit : &
 interdum idem reassumit .
Neapolis in ausonia . prius parthenope dicta
 est .
Molorchos nemus . prius nemea silua dicta ē
 inter argos & thebas .
Terracina uolscorum in latio ciuitas . ausura
 na dicta est .
Archemorus fons in nemea silua . ante est ap-
 pellatus lamgia .
Acarnania regio . olim uocabatur curetis .
Tyberis fl . olim albula dicebatur .
Boarus in Scythia ciuitas . prius canates di-
 cta est .
Hibernia dicta est Scotia .
Brusta fl . Italiæ olim dicebatur Rubicō nūc
 pisatellus uocatur inter Ariminum & Ra-
 uennam diuidens olim Italiam a gallia cis-
 alpina
Molina lauyum oppidum apud Illyrios . prius
 cholchinon . est dictum a colchis conditū .
Dauni pridem . nunc autem uocantur appuli

Alexandria quam maiorem dicimus assyriae
Vrbem: prius Seleucia dicta est.

Vmbri olim populi sabinis finitimi: ubi Nar
nia Interamnisq; urbes & alia loca sunt:
nunc singularibus locorum nominib; ap
pellantur.

Volsi populi olim: ubi Terracina urbs: &
Astura oppidum. nūc singularibus appel
lantur nominibus.

Cenonianni in Italia populi: nunc Brisien
ses: ubi ciuitas est: appellantur.

Venetia in Italia regio: nunc marchia Terui
siana dicitur.

Sabini olim populi ubi loca quæ Narniam
Viterbium. Nepam ac perusiam urbes in
teriacent. singularibus nunc appellantur
nominibus.

Ferraria urbem olim ferrū appellabamus.

Ostium padi fluuii: quo non longe a Rauenn
a adriaticum mare ingreditur: prius dice
batur Eridanus. dehinc autem Vatreml:
nonnulli & spinetiem uocauere a Spina ci
uitate post deleta. hodie primarum appel
latur.

Ostium aliud padi: quo mare intrat. olim Ca
psia noīabatur. nūc Magnauacca dicitur.

O stium item aliud padi : quo adriaticum in-
 fluit . Colane olim dictum hodie Volanū
 appellatur .
V atremus fl. prope Imolam urbem . hodie
 Saturnus uocatur .
A pollo nia in pōto prius uocabatur Anteo .
A rdea cast ellū nō longe a Roma erat olim
 inter Rutulos . nunc etiam nomen retinet .
L iburni populi erant olim incolæ patriar-
 chatus Aquiliensis ac Hiaderæ ciuitatis .
L ampsacus oppidū prius dicebatur pityusa
A yandricus minoris asiæ fl . nominabatur
 olim lycus .
S icilia dicebatur olim hesperia .
S ipylum Mæoniæ caput & ciuitas . prius di-
 cebatur Tantalus .
M are mortuum Scythiæ sub arcto . quod
 est oceani pars . uocabatur olim Alimachiū
 mare .
A xenum mare nunc Euxinum appellatur :
 sed & uulgatiori uocabulo ponticum dici-
 tur .
A egæū mare uocāt Archipelagus . seu Agios
 pelagum .
A eolum mare asiæ dicebatur olim Insiū .
C orinthus sinus Ionii maris olim Phion

dicebatur .

Adriaticum mare dictum est etiā Illyricū .
Inferum mare est Tuscum . a ueteribus dictum . ac interdum ligusticum aliquando etiam Tyrrhenum . sed Adriaticum dixere superius .

Varus fl . ultra Niceam urbem diuidit Italiam a gallia transalpina .

Colossenses populi . ad quos paulus apostolus complures scripsit epistolas . nunc dicuntur Rhodienses : qui ciuitatem incolunt militibus templi subdita in Cypro insulæ finitimam .

Vapincensis ciuitas in Delphinatu citra auinionem gallica lingua dicitur gap .

Vicus ciuitas in liguribus non longe a Taurino : quam liuius trāseunte in Italiā Annibale ex alpibus uidisse memorat : nunc latine mōs Regalia dicitur . Italix uero mōs Vici nominatur .

Cathalanum ī campania Franciæ urbem episcopālē gallica lingua Vocamus Etaalon .

Trecensis urbs episcopalis in campania Franciæ gallica lingua Troos nominatur .

Gandauum in Flandria oppidum maximū gallica lingua uocatur Gand .

- I** smaelitæ populi . post agareni . deinde Sa
raceni sunt dicti .
- I** srahelitæ populi . nunc Iudæi dicuntur .
- E** leusin in attica ciuitas . uocabatur prius
acta .
- R** hodus uocabatur prius ophrosa
- A** thenas urbem in euboea : euboici cherco
menon appellauere .
- A** ttica uocabatur prius acta .
- B** ithynia uocabatur prius Arindina . & ante
appellabatur bebrycia .
- P** hrygiæ populi uocabatur prius Mæones .
- S** icyonii populi nominabatur prius ægialei .
- A** thenienses populi dicti fuere Iones .
- M** ycenæ in Italia ciuitas prius Cinne diceba
tur .
- P** opuli Hierusalem uocabatur Iudæi . inde
uniuersa gens nomen Iudææ fortita est .
- H** ebræi qui in samaria erant : uocabantur Is
rahelitæ .
- N** icomedia prius Astacus uocabatur .
- D** yrrhachium prius uocabatur Epidamnus
forte ab Epidano thessaliæ fluuius .
- P** uteolos ppe neapolim in Italia oppidū a Sa
miis cōditum olim Dicæarchiam nomina
runt .

S clauos populos prius luburnos Illyrios dicebamus .

C æsaria in numidia urbs olim dicebatur Iola .

S iculum mare quidam Icarium appellauere ab Icarī casu . hoc alii inter Creticum & siculum esse dixerunt .

A miternum locus ī Sabinis unde Salustius Historicus natus est .

C æsarea in nomine Cæsarī ab Herode cōdita prius Turris Stratonis uocabatur .

M araca urbs Cappadociæ Iussu Tiberii Cæsarī appellata est Cæsarea .

C æsareā philippi a Philippo tetrarcha dicta prius nominabant Paneadem .

I uliades ciuitas in Iudæa ab herode condita post alia a Philippo tetrarcha dicta est .

D repanū bithyniæ ciuitas post Helenopolis dicta est .

FINIS .

